

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

1127819

ŽIVNOSTENSKÉ PODNIKANIE V OKRESE NITRA

2010

Martin Dobiáš

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

ŽIVNOSTENSKÉ PODNIKANIE V OKRESE NITRA

Bakalárska práca

Študijný program:	Európske rozvojové programy
Študijný odbor:	3.3.5 Verejná správa a regionálny rozvoj
Školiace pracovisko:	Katedra práva
Školiteľ:	Lýdia Bezáková, JUDr. CSc.

Nitra, 2010

Martin Dobiáš

Čestné vyhlásenie

Podpísaný Martin Dobiáš vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Živnostenské podnikanie v okrese Nitra“ vypracoval samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomý zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 17. mája 2010

Martin Dobiáš

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem poďakovanie pani JUDr. Lýdii Bezákovej, CSc., za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej bakalárskej práce.

Abstrakt

Podnikateľská činnosť je neodmysliteľnou súčasťou každej úspešne fungujúcej ekonomiky. Malí a strední podnikatelia a z nich najmä tí, ktorí fungujú na základe živnostenského oprávnenia, majú v podmienkach Slovenskej republiky nenahraditeľnú úlohu, nakoľko sú stabilizujúcim prvkom hospodárskeho systému, sektorom s najväčším potenciálom rastu a rozvoj tohto sektoru je jedným zo základných predpokladov zdravého ekonomického vývoja krajiny, nakoľko produkujú viac ako polovicu hrubého domáceho produktu. Tento sektor zohráva nezastupiteľnú úlohu aj v oblasti zamestnanosti, nakoľko zabezpečuje pracovné príležitosti viac ako dvom tretinám aktívnej pracovnej sily. Živnostenské podnikanie v podmienkach SR upravuje Zákon o živnostenskom podnikaní č. 455/1991 Zb., ktorého analýza tvorí časť záverečnej práce. Práca sa ďalej zameriava na analýzu živnostenského podnikania v nitrianskom okrese, konkrétne sleduje roky 2007 – 2009. Sledovaný je súčasný stav živnostenského podnikania v nitrianskom okrese, ako aj podmienky, ktoré pôsobia na jeho vznik a rozvoj. Veľmi podstatnú časť práce tvorí SWOT analýza, ktorá analyzuje silné, slabé stránky, ako aj príležitosti a ohrozenia nitrianskeho okresu. Na základe zistených výsledkov z vykonaných analýz sú v závere zhrnuté návrhy na využitie získaných výsledkov, ktoré by mali v budúcnosti napomôcť v rozvoji živnostenského podnikania.

Kľúčové slová:

malé a stredné podnikanie, podnikanie, živnostenské podnikanie, živnostenský zákon

Abstract

Entrepreneurship is a fundamental substance of every successful economy. Small and medium enterprises, especially those self-employed, play a vital role in stabilising the economy. It is the sector with greatest growth potential and its development is thus a prerequisite of a country's healthy economy, as they produce more than a half of GDP. This sector plays a key role in employment as well as it hires more than two thirds of all labour force. Self-employment in Slovak Republic is governed by Act 455/1991 Zb. ('Zákon o živnostenskom podnikaní'), analysis of which is one of thesis' subjects. Thesis further aims at analysis of self-employment environment in the District of Nitra, set conditions and their development. Very important is a SWOT analysis with strengths, weaknesses, opportunities and threats of the District of Nitra. Based on analysis findings, conclusion sums up proposals for their utilization which should, in future, help develop self-employment entrepreneurship.

Key words:

small and medium enterprise, entrepreneurship, self-employment, Act of self-employment.

OBSAH

Zoznam tabuliek.....	7
Zoznam grafov.....	8
Zoznam skratiek a značiek.....	9
Úvod.....	10
1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky.....	12
2 Cieľ práce.....	20
3 Metodika práce.....	21
4 Výsledky práce.....	22
4.1 Právna úprava živnostenského podnikania.....	22
4.1.1 Všeobecné ustanovenia.....	23
4.1.2 Druhy živností.....	26
4.1.3 Rozsah živnostenského oprávnenia.....	27
4.1.4 Živnostenský list, koncesná listina, živnostenský register.....	28
4.1.5 Živnostenská kontrola a pokuty.....	30
4.2 Štátna správa v živnostenskom podnikaní.....	31
4.3 Charakteristika okresu Nitra.....	32
4.4 SWOT analýza nitrianskeho okresu.....	33
4.5 Analýza živnostenského podnikania v okrese Nitra 2007-2009.....	35
4.5.1 Podnikateľské subjekty.....	35
4.5.1.1 Živnostenské subjekty.....	37
4.5.1.2 Živnostenské subjekty podľa ekonomických činností.....	38
4.5.2 Úsek registrácie.....	39
4.5.3 Úsek kontroly.....	44
4.6 Príspevok na samostatne zárobkovú činnosť.....	47
5 Návrhy a odporúčania pre prax.....	48
6 Záver.....	51
7 Zoznam použitej literatúry.....	53
8 Prílohy.....	55

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka č. 1	Podnikateľské subjekty a živnostenské oprávnenia
Tabuľka č. 2	Živnostenské subjekty podľa ekonomických činností
Tabuľka č. 3	Vydané rozhodnutia
Tabuľka č. 4	Iné vykonané úkony
Tabuľka č. 5	Služby JKM
Tabuľka č. 6	Vykonané kontrolné akcie
Tabuľka č. 7	Vydané rozhodnutia
Tabuľka č. 8	Iné úkony

ZOZNAM GRAFOV

Graf č. 1	Podnikateľské subjekty
Graf č. 2	Počet FO a PO
Graf č. 3	Živnostenské subjekty
Graf č. 4	Vydané rozhodnutia
Graf č. 5	Iné vykonané úkony
Graf č. 6	Subjekty využívajúce služby JKM
Graf č. 7	Úkony JKM pre DR a ZP

ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK

Č.	číslo
DR	daňová registrácia
€	euro
EÚ	Európska únia
FO	fyzická osoba
Ha	hektár
IČO	identifikačné číslo organizácie
JKM	jednotné kontaktné miesto
M n.m.	metrov nad morom
MSP	malé a stredné podniky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Napr.	napríklad
Ods.	odstavec
PO	právnická osoba
Resp.	respektíve
SR	Slovenská republika
SZČ	samostatne zárobková činnosť
t.j.	to je
Tzn.	to znamená
Tzv.	takzvané
USA	Spojené štáty americké
Zb.	zbierka
ZP	zdravotná poisťovňa
Z.z.	zbierka zákonov
ŽL	živnostenský list
ŽÚ	živnostenský úrad

ÚVOD

Podnikateľská činnosť, čiže podnikanie je hybnou silou úspešného rozvoja podnikov v trhovej ekonomike. Cieľom podnikania vo vyspelých trhových ekonomikách je dlhodobá hospodárska a sociálna prosperita spoločnosti, postavená na aktívnom podnikateľskom správaní sa podnikateľských subjektov. Podnikanie okrem plnenia potrieb zákazníkov a vlastného rozvoja podniku zabezpečuje aj ďalšie celospoločenské ciele, najmä vytvára pracovné miesta, tvorí inovácie a technologický pokrok, stimuluje iniciatívu a vzdelanie, prispieva k tvorbe zdrojov pre vzdelávanie, sociálne zabezpečenie, kultúru a pod.

Osobitný význam má malé a stredné podnikanie, ktoré je špecifické v našich podmienkach predovšetkým svojou flexibilitou a možnosťou rýchlejšieho prispôsobenia sa turbulentným podmienkam trhového prostredia, v porovnaní s veľkými podnikmi. Malé a stredné podniky predstavujú pre národné hospodárstvo značný potenciál, keď plnia niekoľko významných funkcií a to spoločenskú, hospodársku, exportno-importnú a podobne. Pre Slovenskú republiku predstavujú malé a stredné podniky silný ekonomický rozvojový potenciál, a preto si Slovenská republika ako aj EÚ uvedomujú, že oblasť podpory malého a stredného podnikania je v súčasnosti jednou z kľúčových otázok ďalšieho smerovania našej ako aj európskej ekonomiky.

Začiatok transformácie slovenskej ekonomiky na trhovú hospodárstvo sa datuje na začiatok 90. rokov. Hlavným znakom bola premena štátneho resp. spoločenského vlastníctva na vlastníctvo súkromné, ktorá sa uskutočňovala prostredníctvom privatizácie, od ktorej sa očakával zásadný zvrät v podnikovej sfére. Nový inštitucionálny a právny systém spôsobil veľký nárast malých a stredných podnikov, ktoré sú v súčasnosti považované za významnú súčasť ekonomiky SR, nakoľko poskytujú pracovné príležitosti viac ako dvom tretinám aktívnej pracovnej sily a produkujú viac ako polovicu hrubého domáceho produktu. V súčasnosti je najčastejší využívaný spôsob a vykonávanie podnikateľskej činnosti na základe živnostenského oprávnenia. Na Slovensku v súčasnosti podniká okolo 420 000 fyzických osôb – podnikateľov, z ktorých je približne až 395 000 živnostníkov.

Podnikateľské prostredie zaznamenalo v poslednom období niekoľko významných zmien, z ktorých najdôležitejšia zmena bola nahradenie slovenskej koruny jednotnou európskou menou euro, od 1. januára 2009, čo znamenalo zavŕšenie integrácie do

Európskej hospodárskej a menovej únie a je najvýznamnejším integračným krokom od vstupu Slovenska do EÚ v roku 2004. Pozitívny vzťah podnikateľského sektora k zavedeniu eura vyplýval predovšetkým z očakávaných výhod, medzi ktoré možno zaradiť najmä zníženie transakčných nákladov v medzinárodnom obchodnom styku, cenovú transparentnosť, predvídateľnosť a vyššiu kredibilitu vo vzťahu k zahraničným partnerom.

Podnikateľské prostredie muselo čeliť v poslednom roku aj následkom hospodárskej krízy, keď nastali problémy na finančnom trhu v USA, ktoré prerástli do finančnej krízy, ktorá sa prejavila najmä klesajúcou likviditou bánk. Problémy vo finančnom sektore, vysoká miera zadlženia najmä v americkej ekonomike a neistota z ďalšieho vývoja viedli k výraznému oslabeniu dopytu v globálnom meradle a preneseniu krízy do reálnej ekonomiky, ktorá bola sprevádzaná najmä poklesom ekonomickej aktivity sprevádzaného rastom nezamestnanosti.

V tomto čase bolo prijatých mnoho opatrení, ktoré mali zastaviť hospodársky pokles, povzbudiť dopyt a takisto zabezpečiť posilnenie dlhodobej konkurencieschopnosti Európy. Vo vzťahu k malým a stredným podnikom boli opatrenia zamerané najmä na zrýchlenie a zjednodušenie čerpania fondov EÚ, podporu tvorby nových pracovných miest, znižovanie administratívnej záťaže, rozšírenie pôsobnosti jednotných kontaktných miest na všetky typy podnikateľských subjektov a zvýšenie finančných zdrojov na zjednodušenie prístupu MSP ku finančnému kapitálu.

1 PREHLAD O SÚČASNOM STAVE RIEŠENEJ PROBLEMATIKY

Malé a stredné podniky predstavujú v SR silný ekonomický rozvojový potenciál a štát, ako aj EÚ si uvedomujú, že oblasť podpory malého a stredného podnikania je v súčasnosti jednou z kľúčových otázok ďalšieho smerovania našej ekonomiky. Malí a strední podnikatelia sú stabilizujúcim prvkom hospodárskeho systému a aj sektorom s najväčším potenciálom rastu. V súčasnosti je najčastejší využívaný výkon podnikateľskej činnosti na základe živnostenského oprávnenia .

Aj preto je problematika živnostenského podnikania rozoberaná množstvom domácich ako aj zahraničných autorov. V nasledujúcej časti sa posnažíme vystihnúť čo najpresnejšie termíny, definície, charakteristiky a vysvetlenia, ktoré nám pomôžu najvýstižnejšie pochopiť danú problematiku živnostenského podnikania.

OBCHODNÝ ZÁKONNÍK definuje *podnikanie* ako sústavnú činnosť vykonávanú samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku.

GOZORA A KRETTNER (1999) píše, že *podnikanie* je akákoľvek kreatívna činnosť, ktorá prispieva k dosiahnutiu vopred stanovených cieľov v rámci platných legislatívno-právnych noriem. Podnikanie fyzických osôb patrí k najjednoduchšej forme aktivovania kreativity v hospodárskej činnosti. V dnešných dňoch je podnikanie považované za istý druh umenia. Autor tvrdí, že úspešní podnikatelia by mali byť dostatočne kreatívny k zvládnutiu rôznych situácií a mali by byť takisto vynaliezaví v spôsobe svojej reprezentácie, výrobe, či prístupe k svojim zákazníkom. Kreatívna podpora predaja by mala zabezpečiť atraktivitu služieb a tovarov, a tým pomôcť podnikateľovi presadiť sa na trhu. Ocitnutie sa v novej a neočakávanej situácii si vyžaduje schopnosť pozrieť sa na veci z viacerých uhlov pohľadu a tým nájsť najvhodnejšiu stratégiu a riešenie.

KOVÁČ (2004) tvrdí, že na naplnenie pojmového znaku *podnikania* akú sústavnú činnosť sa vyžaduje, aby išlo o pravidelne sa opakujúcu činnosť. V rozpore s kritériom sústavnosti nie je, ak vzhľadom na sezónnu povahu určitej činnosti nemôže byť táto

činnosť vykonávaná počas celého kalendárneho roka. Príležitostne a občasne vykonávanú činnosť však za podnikanie považovať nemožno. Kritérium samostatného vykonávania činnosti podnikateľom odlišuje podnikateľskú činnosť od prác a činností vykonávaných fyzickými osobami v rámci pracovného pomeru. Podnikateľ vykonáva podnikateľskú činnosť podľa vlastných rozhodnutí, na realizáciu tejto činnosti vytvára podnik, ktorý zahŕňa hmotný a nehmotný majetok podnikateľa, slúžiaci na podnikanie, a zamestnancov podnikateľa. Pokiaľ podnikateľ vykonáva v rámci svojho podnikania určitú činnosť pre iné osoby, vykonáva ju spravidla na zmluvnom najčastejšie obchodno-právnom základe. Vykonávanie podnikateľskej činnosti na vlastnú zodpovednosť podnikateľa možno chápať tak, že podnikateľ v plnej miere znáša podnikateľské riziko pri vykonávaní svojej podnikateľskej činnosti. Vykonávanie činnosti za účelom dosiahnutia zisku je ďalším charakteristickým znakom podnikania. Z hľadiska naplnenia tohto kritéria nie je rozhodujúce, či podnikateľ pri svojej podnikateľskej činnosti reálne dosiahol zisk, rozhodujúci je cieľ, s ktorým podnikateľskú činnosť vykonáva.

CIBÁKOVÁ A STRÁŽOVSKÁ (1994) vravia, že každá *podnikateľská činnosť* je spojená s neustálym podnikateľským rozhodovaním – s výberom najvhodnejších alternatív dosiahnutia stanovených cieľov. To v sebe nesie riziko dôsledkov za toto rozhodnutie. Vysoká rizikovosť podnikateľskej činnosti, neistota dosiahnutia želaných výsledkov a riziko podnikania možno považovať za základnú charakteristiku podnikateľskej činnosti a teda za akúsi deliacu čiaru medzi podnikateľským sektorom a ostatnými sektormi hospodárstva. Podnikateľská činnosť je vždy spojená s určitým rizikom, ktoré sa považuje za „cenu“, ktorú musí podnikateľ „zaplatiť“ za vyhliadku na očakávaný zisk z podnikania, a preto sa podnikateľ vždy snaží minimalizovať toto riziko. Riziko si však nemožno zamieňať s neistotou a dokonca neznalosťou. Riziko považujeme za stav nedokonalkej znalosti, keď si subjekt rozhodovania je vedomý rôznych možností, následkov svojho rozhodnutia a vie odhadnúť stupeň pravdepodobnosti, že ten alebo onen následok nastane. Neistotou rozumieme stav, keď si subjekt rozhodovania je vedomý rôznych možných následkov svojho rozhodnutia, pričom nevie určite pravdepodobnosť ich výskytu. Neznalosť je stav, keď subjekt rozhodovania nevie odhadnúť rôzne možné následky svojho eventuálneho rozhodnutia. Naopak, podnikateľská činnosť vyžaduje vysokú profesionalitu, spojenú s hľadaním

a využívaním nádejných a odvážnych príležitostí, vedúcich k zhodnocovaniu majetku a prosperity podniku.

Autorky ďalej tvrdia, že *podnikanie* ako typ ekonomického správania sa v sebe obsahuje dve dimenzie. Jednak ním chápeme vyjadrenie osobnej charakteristiky jednotlivca v jeho ekonomickom správaní, jeho pripravenosť na podnikanie. Podnikanie sa preto považuje za dôležitú stránku pracovných schopností ľudí, ktorá závisí od ich pripravenosti a zainteresovanosti na podnikaní.

Podnikaním tiež rozumieme objektívnu ekonomickú vlastnosť podnikateľského subjektu, ktorá súvisí s vlastníckymi vzťahmi a ich realizáciou, ktoré predpokladajú uplatnenie rozličných foriem vlastníctva, vytvorenie konkurenčných podmienok na trhu, vytvorenie ekonomického mechanizmu, využívajúceho reálne ekonomické kategórie, ktorý zabezpečí reálnosť realizácie vlastníckych vzťahov.

Za základnú funkciu *podnikania* a jeho konečným cieľom považujú autorky uspokojovanie spotrebiteľov a hlavným motívom je dosahovanie trvalého peňažného príjmu – zisku a prostredníctvom neho hospodárskej prosperity podniku.

Za nevyhnutný predpoklad úspešného podnikania považuje SEDLÁK (1995) cieľavedomosť vo vytváraní ekonomických príležitostí. Takisto tvrdí, že *zisk* z podnikania je nielen výsledkom, ale aj základným ekonomickým podnetom, ktorý stimuluje podnikateľskú činnosť. Rozvoj podnikateľskej činnosti má podľa autora priamu súvislosť s nedokonalosťou trhu, s medzerami v jeho fungovaní a preto sa podnikanie orientuje na tieto medzery s cieľom efektívne ich zaplniť, uplatniť sa na trhu a dosiahnuť zisk z podnikania. Takto chápané podnikateľské aktivity si vyžadujú, aby podnikateľ : mal ideovú predstavu o ekonomickej príležitosti, ktorú mu poskytuje súčasný a budúci trh, zvolil správny časový okamih pre vstup na trh so zreteľom na potreby trhu a stav konkurencie, bol technicky, technologicky , profesionálne a finančne vybavený potrebnými zdrojmi a mal pripravený podnikateľský zámer pre zvolenú podnikateľskú aktivitu. Cieľové zameranie podnikateľskej činnosti vyplýva najmä z dokonalého poznania stavu a vývoja trhu. Podnikateľský zámer, jeho správnosť a reálnosť sa overuje prostredníctvom trhu. Trh je však z hľadiska zmien veľmi dynamický, neistý a rizikový.

SEDLÁK (1995) tvrdí, že hybnou silou úspešného rozvoja podnikov v trhovej ekonomike je *podnikateľská činnosť*, čiže *podnikanie*. Cieľom podnikania vo vyspelých trhovách ekonomikách je dlhodobá hospodárska a sociálna prosperita spoločnosti, postavená na aktívnom podnikateľskom správaní sa jej prvkov, podnikateľských subjektov. Podnikateľské správanie sa je racionálne uskutočňovaný súbor podnikateľských činností, zabezpečujúci prežitie, existenciu a ďalší rozvoj podnikateľského subjektu v konkurenčnom prostredí.

Ako ďalej autor uvádza, pri vymedzovaní podstaty podnikania je pomerne obťažné určiť presné hranice pojmu manažment a podnikanie. Rozdiel medzi manažmentom a podnikaním sa hľadá najmä v tom, že manažmentom sa podnikanie racionálne uvádza do života. Pri vymedzení pojmu podnikanie sa často uvádza, že jeho obsahovú náplň tvorí najmä inovačná činnosť, ktorá dáva trhovú ekonomiku do dynamického pohybu. Podnikateľom, čiže človekom, ktorý realizuje podnikateľskú činnosť, môže byť tak vlastník, ako aj manažér alebo radový zamestnanec, a teda každý človek, ktorý inovačnými aktivitami zabezpečuje dynamický pohyb podnikateľského subjektu bez ohľadu na to, či je, alebo nie je vlastníkom.

Podnikateľ by mal mať určitú osobnostnú charakteristiku, ktorá je prejavom jeho vlastných dispozícií na podnikanie. Osobnostnú charakteristiku možno vyjadriť pomocou špecifických črt podnikateľa: potreba presadiť sa, získať prirodzenú autoritu až prevahu, schopnosť podstupovať riziko, mať pozitívnu predstavu o sebe, byť iniciatívny, nezávislý, mať schopnosť riešiť problémy, mať optimistický pohľad na budúcnosť, snahu stanoviť si náročné ciele a ochotne ich realizovať. Táto osobnostná charakteristika podnikateľa sa často stotožňuje s charakteristikou vlastníka či manažéra. Napriek tomu sa obe tieto profesie od seba v určitých črtách od seba líšia.

Pre podnikateľa je typické, že vkladá do podnikania finančné zdroje, znáša riziko a zodpovednosť, je zainteresovaný na zhodnocovaní vloženého kapitálu a je vo svojom konaní nezávislý. Manažér vystupuje ako predstaviteľ organizácie voči pracovníkovi, vedie svojich podriadených, zabezpečuje interpersonálne styky s ľuďmi mimo danú organizáciu, plní informačnú úlohu, vystupuje ako podnikateľ, rieši problémy, rokuje a hľadá kompromisy s inými organizáciami a organizačnými útvarmi.

Podnikanie a manažment sú teda dve rozdielne funkcie, ale sú vzájomne prepojené. Obidve sú nevyhnutné pre každý podnikateľský subjekt, slúžia však iným účelom.

Ťažiskom podnikania je hľadanie, vytváranie a nachádzanie podnikateľských príležitostí, vytváranie a poskytovanie finančných zdrojov a snaha o ich efektívne zhodnotenie. Ťažiskom manažmentu je realizácia podnikateľských príležitostí racionálnym riadením.

K najrozšírenejšej forme podnikania na Slovensku patrí podnikanie na základe živnostenského oprávnenia, ktoré TOMAŠČIN (1994) považuje ako jeden z možných prístupov k podnikaniu, majúci zreteľný zmysel k zameraniu sa na rozvoj malého podnikania, ktoré sú jedným z dôležitých faktorov vplývajúcich na ďalší rozvoj prostredia v trhovej konkurencii a vo veľkej miere sa podieľajú aj na rozvoji vidieka.

Živnostenské podnikanie je súčasťou obchodného práva. Podmienky živnostenského podnikania a kontrolu nad ich dodržiavaním upravuje ZÁKON Č. 455/1991 ZB. O ŽIVNOSTENSKOM PODNIKANÍ.

Živnosťou sa podľa Živnostenského zákona rozumie sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku a za podmienok ustanovených týmto zákonom.

KOVÁČ (2004) tvrdí, že podnikanie podobne ako iné systémy prechádza vývojovými zmenami, tzn. posilňuje sa zákaznícky prístup, segmentácia trhov, medzinárodný charakter, rast konkurencie, rizikovosť, znalostná orientácia a ďalšie. Osobitný význam v podnikaní tvorí malé a stredné podnikanie, ktoré je v súčasnosti hnacou silou pre tvorbu nových pracovných miest, pre inovácie, pre sebarealizáciu ľudí a pre pružné reagovanie na rozmanitosť potrieb zákazníkov. V budúcnosti viac ako doteraz budú ľudia nachádzať príležitosti v samostatnom malom podnikaní alebo v práci v malých podnikoch.

Toto tvrdenie potvrdzuje aj správa Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania (NARSME, 2010), ktorá vo svojej poslednej správe píše o tom, že malé a stredné podniky na Slovensku tvoria významnú časť hospodárstva, podobne ako vo všetkých krajinách s rozvinutou trhovou ekonomikou. Malí a strední podnikatelia sú stabilizujúcim prvkom hospodárskeho systému i sektorom s najväčším

potenciálom rastu. Rozvoj malého a stredného podnikania je jedným z predpokladov zdravého ekonomického vývoja krajiny.

Malé a stredné podniky poskytujú pracovné príležitosti viac ako dvom tretinám aktívnej pracovnej sily a produkujú viac ako polovicu hrubého domáceho produktu. Malí a strední podnikatelia sú však vo zvýšenej miere citliví na kvalitu podnikateľského prostredia, a preto je dôležitou úlohou vlády systematické zlepšovanie podnikateľského prostredia, čoho výsledkom bude zlepšenie ich konkurenčnej schopnosti na domacom aj európskom trhu.

K neoddeliteľnej súčasťi podnikania patrí jednoznačne firma alebo *podnik*, o ktorom SEDLÁK (1995) tvrdí, že v konkurenčnom prostredí hľadá ekonomické príležitosti, pričom má snahu efektívne zhodnocovať disponibilné zdroje a dosahovať podnikateľský zisk.

OBCHODNÝ ZÁKONNÍK definuje, že *podnikom* sa na účely tohto zákona rozumie súbor hmotných, ako aj osobných a nehmotných zložiek podnikania. K podniku patria veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré patria podnikateľovi a slúžia na prevádzkovanie podniku alebo vzhľadom na svoju povahu majú tomuto účelu slúžiť.

SEDLÁK A KOLEKTÍV (1992) vymedzujú *podnik* ako ekonomicky a právne samostatnú podnikateľskú jednotku, ktorej základnými znakmi sú kombinácia výrobných faktorov, právna a ekonomická samostatnosť.

Ako ďalej SEDLÁK (1995) definuje, že ekonomická samostatnosť podniku je prejavom slobody v podnikaní a plnej zodpovednosti za hospodárske výsledky. Podnik rozhoduje o cieľovom zameraní svojich podnikateľských aktivít, o získavaní a použití finančných zdrojov a podobne.

Ekonomická samostatnosť vytvára obsah právnej samostatnosti, ktorá umožňuje podniku vstupovať do právnych vzťahov k ostatným podnikateľským subjektom. Podnik je tak nositeľom práv a povinností v oblasti zmluvných vzťahov. Kombinácia výrobných faktorov je znakom typickým pre všetky druhy podnikov, nielen pre výrobné podniky. Každá podnikateľská činnosť vyžaduje na strane vstupov vybavenie

pracovnými, hmotnými a finančnými zdrojmi čiže výrobnými faktormi.

Hospodárnosť a finančná rovnováha sú takisto typickými znakmi všetkých podnikov, ktoré majú snahu dlhodobo existovať a rozvíjať sa. Iba takýto prístup k podnikaniu umožňuje dlhodobé prežitie podniku v konkurenčnej trhovej ekonomike.

V trhovom podnikateľskom prostredí sa úlohy a postavenie podniku odvodzujú od požiadaviek podnikateľského prostredia a vnútorných disponibilných zdrojov podniku. Zmeny v podnikateľskom prostredí spôsobujú nestabilitu ekonomického postavenia podniku a vyžadujú hľadanie nového cieľového správania.

Cieľové správanie podniku vyplýva z množiny podnikových cieľov, ktoré podnik prijme a verejne deklaruje. Tvorbu cieľa pokladajú za nosnú etapu procesu tvorby podnikateľskej stratégie. Jej výsledkom je cieľ alebo množina podnikových cieľov. Cieľ podniku vypovedá o takom budúcom stave podniku, ktorý treba dosiahnuť a ktorý možno čiastočne aj kvantitatívne vyjadriť pomocou ekonomických ukazovateľov.

Podnikateľský proces – *podnikanie* charakterizuje CIBÁKOVÁ A STRÁŽOVSKÁ (1994) ako dynamický proces vytvárania bohatstva, ktorý treba vidieť zo štyroch aspektov, resp. hodnotiť z hľadiska štyroch fáz a to : objavenie a ohodnotenie príležitostí, tvorba business plánu, tvorba a využívanie finančných zdrojov a riadenie firmy.

Objavenie a ohodnotenie príležitostí je schopnosť vidieť, objaviť, odhaliť príležitosti a vedieť ich správne využiť v prospech budúceho rozvoja podnikateľskej činnosti je veľmi dôležité. Podnikateľ musí byť veľmi vnímavý, aby dokázal vidieť rozdiel medzi skutočnosťou a potrebou, ako sa javí zákazníkovi.

Druhým aspektom podnikateľského procesu je práca s podnikateľským plánom tkz. Business plánom. Z ekonomického hľadiska treba chápať podnikateľský plán vo vzťahu k budúcim výsledkom ako najvýznamnejšiu časť podnikateľského procesu. V podnikateľskom pláne nejde pritom len o vypracovanie, ale o sústavné prehodnocovanie podnikateľského plánu, a teda ide o rozvinutie príležitostí, ktoré podnikatelia odhalili.

Ďalším významným aspektom podnikateľského procesu je tvorba a využívanie finančných zdrojov, čo je jednou z kľúčových otázok podnikania. Ide teda o zdroje potrebné na využitie príležitostí. Podnikateľský proces však vyžaduje, aby zdroje či už

finančné, hmotné alebo ľudské boli získané za najpriateľnejšiu cenu a nie za cenu straty kontroly nad podnikom.

Posledným významným aspektom podnikateľského procesu je riadenie podniku. Riadenie sa uvádza do života potom, keď podnikatelia ohodnotili svoju príležitosť a vedia, ako získať zdroje, a tak prichádza do úvahy realizovať svoj podnikateľský plán. Najslabším prvkom riadenia býva strategická orientácia, ktorá závisí od vnímania príležitostí. Podstatou stratégie je voľba metód, pomocou ktorých podnikatelia sledujú dosiahnutie cieľa a zabezpečenie trvalého rozvoja podniku.

Podľa tohto prehľadu riešenej problematiky sme zistili, že podnikateľská sféra zahŕňa množstvo faktorov, ktoré ju vytvárajú a tým významne ovplyvňujú. Podnikanie, a teda aj živnostenské podnikanie, musí byť vykonávané v súlade s istými právnymi predpismi, ktoré by mali vymedzovať a chrániť práva a povinnosti subjektov podnikania. Podnikateľský proces je zložitý a rizikový, čo možno považovať za základnú charakteristiku podnikateľskej činnosti a teda za akúsi deliacu čiaru medzi podnikateľským sektorom a ostatnými sektormi hospodárstva, a preto je podstatné aby podnikateľ mal cieľové zameranie, čo vyplýva z dokonalého poznania stavu a vývoja trhu a takisto aby bol kreatívny k zvládnutiu rôznych situácií. Podnikanie je spojené s neustálym podnikateľským rozhodovaním a teda výberom najvhodnejších alternatív na dosiahnutie stanovených cieľov. Ako sme ďalej v prehľade riešenej problematiky zistili, živnostenské podnikanie je u nás najrozšírenejšia forma podnikania. Živnostenské podnikanie tvorí u nás významnú časť hospodárstva a jeho rozvoj súvisí s predpokladom zdravého ekonomického vývoja krajiny. Tento sektor je považovaný za sektor s najväčším potenciálom rastu a v Slovenskej republike zohráva nezastupiteľnú úlohu v oblasti tvorby nových pracovných miest a vyváženého regionálneho rozvoja. Zároveň je tento sektor citlivý na kvalitu podnikateľského prostredia, a preto je dôležitou úlohou vlády systematické zlepšovanie tohto prostredia.

2 CIEĽ PRÁCE

Hlavným cieľom bakalárskej práce je analýza živnostenského podnikania v nitrianskom okrese, oboznámenie sa s právnou úpravou živnostenského podnikania, analýzou podnikateľských podmienok v tomto okrese, analýzou údajov o činnosti odboru živnostenského podnikania na úseku registrácie a kontroly v období rokov 2007 – 2009, ako aj SWOT analýzou okresu Nitra, ktorá analyzuje silné a slabé stránky okresu, ako aj jeho príležitosti a ohrozenia. Na základe zistených skutočností skutočností navrhujeme konkrétne opatrenia, ktoré by mali napomôcť k ďalšiemu rozvoju podnikania v tomto okrese.

Práca by mala pomôcť k bližšiemu poznaniu a pochopeniu súčasného stavu živnostenského podnikania a jeho pôsobenie v nitrianskom okrese, ku ktorému by mali pomôcť údaje a informácie zahrnuté v ďalších kapitolách.

Štruktúra práce pozostáva zo šiestich kapitol. Začiatok práce tvorí úvod, po ktorom nasleduje prvá kapitola, zaoberajúca sa prehľadom súčasného stavu riešenej problematiky, v ktorej sú zhrnuté poznatky a myšlienky iných autorov o danej téme.

Po druhej kapitole, v ktorej sú stanovené ciele práce nasleduje tretia kapitola, ktorá sa venuje metodike práce, pracovným postupom a spôsobom získavania údajov, zdrojmi údajov ako aj metódami vyhodnocovania a interpretácie výsledkov.

Najdôležitejšia časť práce, venujúca sa výsledkom a analýze živnostenského podnikania je zahrnutá v štvrtej kapitole, ktorá popisuje právnú úpravu živnostenského podnikania, ktorej základom je živnostenský zákon upravujúci podmienky živnostenského podnikania a kontrolu nad ich dodržiavaním ako aj fungovaním verejnej správy.

Návrhy na využitie získaných výsledkov, ako aj osobné názory a odporúčania vyplývajúce z analýz sa nachádzajú v predposlednej piatej kapitole.

V záverečnej šiestej kapitole je zhrnutie výsledkov práce v súlade so stanovenými cieľmi práce.

3 METODIKA PRÁCE

Objektom skúmania práce je živnostenské podnikanie v okrese Nitra. Analýza sa týka živnostenského zákona, vývoja živnostenského podnikania v rokoch 2007 – 2009, podmienkami pre jeho vznik a fungovanie ako aj analýzy samotného okresu prostredníctvom SWOT analýzy.

K realizácii tejto práce bolo dôležité najmä dôkladné oboznámenie sa s danou témou a jej problematikou, neskôr hľadanie a spracovanie literatúry pomocou rešerše, kontaktovanie rôznych inštitúcií, z dôvodu poskytnutia potrebných informácií a údajov, najmä Obvodného úradu v Nitre – odboru živnostenského podnikania, spracovanie a vyhodnotenie týchto údajov, preštudovanie mnohých odborných, reklamných a informačných materiálov, odbornej literatúry, zákonov, právnych predpisov a konzultácie so školiteľom ohľadom danej témy práce. Pre lepšiu prehľadnosť boli niektoré vyhodnotenú údaje spracované aj do tabuliek a grafov, a kvôli aktuálnosti informácií a údajov bola časť z nich získaná z internetových zdrojov.

Na vyhodnocovanie jednotlivých údajov bola použitá najmä metóda analýzy, konkrétne pri analyzovaní živnostenského zákona, SWOT analýze ako aj pri analýze podmienok podnikateľského prostredia v danom okrese. Pri spracovávaní a formulovaní získaných informácií a faktov boli použité taktiež metódy syntézy a dedukcie.

Kvôli lepšej prehľadnosti o získaných faktov a informáciách boli vypracované aj tabuľky a grafy, ktoré tvoria súčasť práce.

4 VÝSLEDKY PRÁCE

Výsledky práce tvoria najdôležitejšiu časť celej práce. V tejto časti si najskôr rozoberieme živnostenský zákon, ktorý upravuje živnostenské podnikanie v podmienkach SR. Ďalšia časť práce bude zahŕňať analýzu konkrétnych podmienok v okrese Nitra a aj analýzu silných a slabých stránok okresu a jeho príležitostí a ohrození. Posledná časť práce sa venuje analýze výsledkov získaných z Obvodného úradu – odboru živnostenského podnikania a takisto aj možnosti čerpania príspevku pre začínajúcich živnostníkov.

4.1 Právna úprava živnostenského podnikania

Všetky činnosti realizované v štáte musia byť v súlade s právnymi predpismi – právom. Výnimkou nie je ani úsek živnostenského podnikania. Právom rozumieme súbor právnych noriem, nariadení, príkazov, zákazov či dovolení, ktorými sú regulované vzťahy v spoločnosti a a tie si vyžadujú určité správanie jednotlivých členov tejto spoločnosti.

Vzhľadom na typ vzťahov, ktoré právo reguluje, delíme aj jednotlivé druhy zákonov. To znamená, že činnosti a vzťahy vznikajúce a vykonávané na úseku živnostenského podnikania sú takisto upravené zákonom, a to konkrétne zákonom č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov. Živnostenský zákon upravuje podmienky živnostenského podnikania ako jedného z viacerých druhov podnikania. Predmetom úpravy živnostenského zákona sú verejnoprávne pravidlá výkonu živnostenského podnikania, podmienky získavania, prevádzkovania a zániku oprávnenia na výkon živnostenského podnikania. Zároveň však zákon upravuje aj pravidlá kontroly dodržiavania podmienok výkonu podnikateľskej činnosti a sankcie za porušovanie zákonom ustanovených podmienok výkonu živnostenského podnikania.

Oblasť živnostenského podnikania je upravená v podmienkach Slovenskej republiky, ako už vieme, zákonom č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov. Svojou podstatou má živnostenský zákon prierezový charakter, čo bolo dôvodom, že od svojho prijatia bol mnohokrát novelizovaný. Novelizácie

vznikali ako reakcie na zmeny v spoločenskom a ekonomickom vývoji, ako i na získané poznatky a skúsenosti z jeho uplatňovania. V posledných rokoch sú novelizácie živnostenského zákona reakciami na zblížovanie základných inštitútov živnostenského zákona s obdobnými úpravami v krajinách Európskej únie a na transponovanie práva Európskych spoločenstiev a Európskej únie do nášho právneho poriadku. Posledné novelizácie zákona o živnostenskom podnikaní sa uskutočnili zákonmi č. 448/2008 Z.z., 492/2009 Z.z., 186/2009 Z.z..

Živnostenský zákon pozostáva z piatich častí. V nasledujúcej časti tejto práce si tento zákon a jeho časti popíšeme a zoznámime sa so základnými pojmami a podmienkami živnostenského podnikania. V prvej časti sú stanovené všeobecné ustanovenia, v ktorých sa rozoberá predmet úpravy živnostenského podnikania a podmienky pre prevádzkovanie živnosti. Druhá časť rozoberá druhy a delenie živností. V tretej časti popisuje rozsah živnostenského oprávnenia.

Pojmy ako živnostenský list, živnostenský register, koncesná listina sú charakterizované v štvrtej časti. Posledná, piata časť, sa zaoberá živnostenskou kontrolou, jej činnosťou a sankčnými postihmi.

4.1.1 Všeobecné ustanovenia

Prvá časť živnostenského zákona popisuje predmet úpravy, ktorý upravuje podmienky živnostenského podnikania a takisto aj kontrolu nad ich dodržiavaním.

Živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku a za podmienok ustanovených živnostenským zákonom. Pojmové vymedzenie živnosti vychádza z pojmu podnikanie § 2 ods.1 Obchodného zákonníka. Ale na rozdiel od vymedzenia tohto pojmu v Obchodnom zákonníku, živnosťou je len podnikanie vykonávané v súlade s podmienkami upravenými v živnostenskom zákone. To znamená, že každá živnosť je podnikaním, ale nie každé podnikanie je živnosťou. Podľa živnostenského zákona je živnostenským podnikaním podnikanie akéhokoľvek rozsahu bez ohľadu na spôsob jeho výkonu, organizáciu práce a počet zamestnancov.

Z pojmu „živnosť“ je vylúčený celý rad špecifických činností, ktoré môžeme zahrnúť do nasledovných skupín zárobkových činností:

-
- a) prevádzkovanie činností vyhradených zákonom štátu alebo právnickej osobe určenej osobitným právnym predpisom,
 - b) využívanie výsledkov duševnej tvorivej činnosti chránených osobitnými zákonmi ich pôvodcami vrátane vydávania, rozmnožovania a rozširovania literárnych a iných diel na vlastné náklady,
 - c) činnosť pri výkone povolání, napríklad výkon povolania psychológov, zdravotníckych pracovníkov podľa osobitných predpisov, veterinárnych lekárov, veterinárnych pracovníkov, advokátov, notárov, patentových zástupcov, súdnych exekútorov, znalcov a tlmočníkov, overovateľov, audítorov, daňových poradcov, burzových dohodcov, sprostredkovateľov poistenia, rozhodcov kolektívnych sporov, mediátorov, autorizovaných geodetov, kartografov a mnohé iné.

Živnosťou ďalej po novelizácii nemôžu byť ani činnosti bánk, sporiteľní, poisťovní, búrz, prevádzkovanie hazardných hier, bankská činnosť, výroba a rozvod elektriny, plynu a tepla, poľnohospodárstvo a lesníctvo, námorná doprava a morský rybolov, prevádzka celoštátnych dráh zriaďovanie a prevádzkovanie verejnej telekomunikačnej siete, rozhlasové a televízne vysielanie, skúšobníctvo a mnohé iné.

Živnosťou tiež nie je predaj nespracovaných alebo spracovaných rastlinných a živočíšnych výrobkov z vlastnej drobnej pestovateľskej a chovateľskej činnosti fyzickými osobami a predaj lesných plodín priamym spotrebiteľom. Prenájom nehnuteľností, bytových a nebytových priestorov sa pokladá za živnosť, pokiaľ sa popri prenájme poskytujú aj iné než základné služby ako napríklad vykurovanie, odvoz popola a odpadkov, dodávky vody a kanalizácie, spojené s prenájmom.

Za živnostenskú činnosť považuje zákon aj prevádzkovanie garáží alebo odstavných plôch, ak sú okrem toho poskytované aj ďalšie služby, ako napríklad stráženie vozidiel alebo ak garáž alebo odstavná plocha slúži pre viac ako päť vozidiel patriacich iným osobám než majiteľovi alebo nájomcovi nehnuteľnosti alebo jej časti. Podnikateľ oprávnený na prevádzkovanie garáží a odstavných plôch môže predávať za podmienok ustanovených osobitnými predpismi pohonné látky, mastivá a súčasti výstroja pre vozidlá.

Živnosť môže prevádzkovať fyzická alebo právnická osoba, ak splní podmienky ustanovené živnostenským zákonom. Zákon takto zakotvuje nárok na vydanie živnostenského listu pre každého, kto splní predpísané podmienky. Robí tak v súlade s článkom 13 Ústavy SR a článkom 26 ods.1 Listiny základných práv a slobôd.

Subjektmi oprávnenými prevádzkovať živnosť môžu byť aj právnické osoby, ktorých hlavným predmetom činnosti nie je podnikateľská činnosť. Ide napríklad o občianske združenie podľa zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov, alebo rozpočtové a príspevkové organizácie, cirkvi, charitatívne ústavy a organizácie a podobne.

Zákon vytvára podmienky na prevádzkovanie živností zahraničnými osobami, ktorými treba rozumieť fyzické alebo právnické osoby, s bydliskom alebo sídlom mimo územia Slovenskej republiky. Priznáva sa im oprávnenie prevádzkovať živnosť za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako slovenským osobám, musia však zodpovedať podmienkam ustanoveným Obchodným zákonníkom, pokiaľ ide o zriadenie organizačnej zložky na území Slovenskej republiky, ustanovenie zodpovedného zástupcu a zápis do obchodného registra.

Všeobecnými podmienkami prevádzkovania živnosti fyzickými osobami sú :

- a) dosiahnutie veku 18 rokov, v prípade nižšieho veku je činnosť vykonávaná prostredníctvom zodpovedného zástupcu,
- b) spôsobilosť na právne úkony,
- c) bezúhonnosť.

Za bezúhonného sa na účely živnostenského podnikania nepovažuje ten, kto bol právoplatne odsúdený za trestný čin hospodársky, trestný čin proti majetku alebo iný trestný čin spáchaný úmyselne, ktorého skutková podstata súvisí s predmetom podnikania, ak sa naňho nehladí akoby nebol odsúdený. U právnickej osoby musia všeobecné podmienky spĺňať fyzické osoby, ktoré sú jej štatutárnym orgánom. U organizačnej zložky zahraničnej osoby musí všeobecné podmienky spĺňať osoba vedúceho organizačnej zložky. Všeobecné podmienky musia byť splnené pri nadobúdaní akéhokoľvek živnostenského oprávnenia.

Niektoré prípady si však vyžadujú aj osobitné podmienky. Osobitnými podmienkami prevádzkovania živnosti sú odborná alebo iná spôsobilosť určená živnostenským alebo osobitným predpisom. Za osobitnú odbornú spôsobilosť je považovaný súhrn teoretických vedomostí, praktických schopností a ovládanie technických alebo technologických postupov.

Za prekážku v prevádzkovaní živnosti sa považuje skutočnosť, že živnosť nemôže prevádzkovať fyzická osoba ani právnická osoba, na ktorej majetok bol ukončený

konkurz v období troch rokov po ukončení konkurzu alebo po opätovnom potvrdení núteného vyrovnania.

4.1.2 Druhy živností

Živnosti delíme na :

- a) ohlasovacie, ktoré pri splnení určených podmienok sa smú prevádzkovať na základe ohlásenia,
- b) koncesované, ktoré sa smú prevádzkovať na základe koncesie.

Ohlasovacie živnosti môžu byť remeselné, viazané a voľné.

Pri remeselných živnostiach sa vyžaduje odborná spôsobilosť získaná vyučením v odbore, ktorá sa preukazuje výučným listom, vysvedčením o maturitnej skúške na strednej odbornej škole, diplomom o absolvovaní vysokej školy v príslušnom odbore a inom doklade o vzdelaní. Ku všetkým týmto dokladom sa vyžaduje aj doklad o vykonanej praxi. K remeselným živnostiam patrí murárstvo, zámočníctvo, klampiarstvo, stolárstvo, kaderníctvo alebo napríklad výroba pekárskejších, cukrárskejších a mliečnych výrobkov a mnohé iné.

Viazané živnosti, na rozdiel od remeselných, sú špecifickými živnosťami, u ktorých sa spravidla vyžaduje iná ako odborná spôsobilosť. Podmienkou prevádzkovania viazanej živnosti je spôsobilosť získaná inak, čo znamená, že pre každú činnosť je v zákone individuálne stanovené pri splnení akých podmienok je možné ju vykonávať.

Voľné živnosti, sú živnosti, na ktorých prevádzkovanie musia byť splnené všeobecné podmienky, ale na ktoré nie je vyžadovaná podmienka odbornej spôsobilosti. Ministerstvo vnútra SR zverejňuje na svojej internetovej stránke zoznam a obsah najčastejšie používaných voľných živností. Ohlasovateľ si však môže zvoliť aj inú živnosť, ktorá nie je uvedená v zozname.

Koncesované živnosti sa môžu prevádzkovať na základe koncesie – štátneho povolenia. Odborná spôsobilosť je upravená osobitnými predpismi, zvlášť pre každý druh koncesovanej živnosti. Osobitnou podmienkou na prevádzkovanie koncesovanej živnosti je spoľahlivosť, ktorá sa posudzuje vo vzťahu k predmetu podnikania. Koncesované živnosti sa týkajú väčšinou oblastí ako ochrana majetku a osôb, výbušniny, strelivo, zbrane, oblasti špecifických činností ako sú prevádzkarne

pohrebísk, pohrebných služieb, cestnej motorovej dopravy a oblasť spojená so zasielateľstvom.

4.1.3 Rozsah živnostenského oprávnenia

Rozsah živnostenského oprávnenia sa posudzuje podľa obsahu živnostenského listu alebo koncesnej listiny. Podnikateľ musí prevádzkovať živnosť riadne, poctivo, odborne a takisto musí dodržiavať podmienky ustanovené týmto zákonom, a to aj v prípade, že podnikateľskú činnosť vykonáva prostredníctvom svojho zástupcu. Podnikateľ musí taktiež plniť svoje daňové, odvodové a poplatkové činnosti, a ak je zamestnávateľom musí viesť mzdové listy, pri predaji používať registračnú pokladňu, splniť si oznamovacie povinnosti voči zdravotnej a sociálnej inštitúcii, ako aj iné povinnosti, vyplývajúce z charakteru jeho podnikania.

Z hľadiska predmetu podnikania poznáme živnosti obchodné, výrobné a živnosti poskytujúce služby.

Obchodnými živnosťami sú činnosti pri ktorých dochádza ku kúpe, distribúcii či predaju tovaru a pohostinskej činnosti. V rámci obchodnej živnosti môže podnikateľ v rámci rozsahu prenajímať a sprostredkovať tovar, vykonávať drobné zmeny a montáže, vykonávať reklamácie a servis, predávať v pojazdných predajniach, automatoch a formou podomového a zásielkového predaja. Pohostinskou činnosťou sa rozumie príprava a predaj jedál a nápojov na priamu konzumáciu.

Výrobné živnosti umožňujú podnikateľovi zhotovovať tovar zo surovín a polotovarov a predávať a opravovať tieto výrobky. Podnikateľ má ďalej právo nakupovať za účelom ďalšieho predaja a predávať výrobky a príslušenstvo aj iných výrobcov, vyrábať a potláčať obaly alebo etikety umožňujúce predaj výrobkov, ktoré vyrába, prenajímať výrobky a príslušenstvo vlastnej výroby ako aj iných výrobcov a takisto vykonávať montáž a údržbu výrobkov.

Službami sa na účely živnostenského zákona rozumie poskytovanie opráv a údržby vecí, preprava osôb a tovaru, iné práce a výkony na uspokojovanie ďalších potrieb. K týmto činnostiam možno priradiť aj iné doplnkové služby, ak sa pritom zachová povaha ich živnosti. Napríklad podnikateľ oprávnený na prepravu osôb a tovaru môže vykonávať činnosti súvisiace so zaistením bezpečnosti a pohodlia

cestujúcich, prekladať a baliť zásielky, prevádzkovať úschovu a poskytovať pohostinstvo v dopravných prostriedkoch.

4.1.4 Živnostenský list, koncesná listina, živnostenský register

Ten, kto hodlá prevádzkovať ohlasovaciu živnosť, je povinný to ohlásiť živnostenskému úradu miestne príslušnému podľa sídla právnickej osoby alebo bydliska fyzickej osoby. FO v ohlásení musí uviesť základné údaje o podnikateľovi, obchodné meno, predmet a miesto podnikania, IČO, doba podnikania a deň začatia živnosti. PO uvádza okrem týchto informácií aj právnu formu a osobné údaje osôb, ktoré tvoria štatutárny orgán. FO a takisto aj PO uvedú spolu s ohlásením živnosti aj údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov, údaje na splnenie daňovej registrácie a prihlásenie sa do systému povinného zdravotného poistenia. FO a PO musí predložiť aj doklad o spôsobilosti a oprávnenie vykonávať svoju činnosť v konkrétnej nehnuteľnosti, ktorú uviedla táto osoba ako miesto podnikania ako aj vyhlásenie a súhlas zodpovedného zástupcu.

Dôležitou náležitosťou ohlásenia živnosti je aj uhradenie správneho poplatku. Ak sú splnené všetky požiadavky a ohlásenie má všetky náležitosti, vydá živnostenský úrad živnostenský list najneskôr do piatich pracovných dní odo dňa, keď mu boli ohlásenie živnosti a výpisy z registra trestov doručené. Vydaný ŽL obsahuje osobné údaje podnikateľa, obchodné meno, IČO, sídlo, jeden predmet podnikania, dobu podnikania, deň začatia a dátum vydania ŽL. Ak živnostenský úrad zistí, že ohlásenie nemá všetky potrebné náležitosti, vyzve podnikateľa aby odstránil tieto nedostatky v primeranej lehote, minimálne 15 dní.

Podnikateľ je takisto povinný oznámiť všetky zmeny a doplnky týkajúce sa ohlásenia živnosti a predložiť o nich doklady najneskôr do 15 dní od vzniku týchto zmien. Na každej listine živnostenského oprávnenia alebo koncesnej listine môže byť uvedený iba jeden predmet činnosti. Za každý ďalší predmet činnosti je treba zaplatiť zvlášť. Správny poplatok na vydanie ŽL na voľnú živnosť je 3,- € a na remeselnú a viazanú živnosť 16,50 €.

Pri koncesovaných živnostiach žiada FO alebo PO príslušný ŽÚ, predkladá rovnaké údaje ako pri ohlasovacích živnostiach spolu s dokladom o odbornej spôsobilosti. Ak ŽÚ zistí, že náležitosti žiadosti o koncesiu nie sú splnené, vyzve podnikateľa aby v lehote 30 dní od doručenia žiadosti odstránil závady. Ak sú všetky

náležitosti žiadosti o koncesiu splnené, ŽÚ rozhodne o žiadosti do 30 dní, odo dňa doručenia žiadosti. Správny poplatok za vydanie koncesnej listiny je 33,- €.

Živnostenské oprávnenie zaniká smrťou FO, zánikom PO, uplynutím času, na ktorý bol ŽL vydaný a rozhodnutím ŽÚ o zrušení živnostenského oprávnenia. Ak po smrti FO pokračuje v živnosti dedič, stanovený zákonom alebo závetom, živnostenské oprávnenie nezaniká. ŽÚ zruší živnostenské oprávnenie ak prišlo k porušeniu podmienok a povinností určených zákonom alebo osobitne závažnými, ak nastali prekážky, z vlastného podnetu alebo iných podstatných dôvodov pozastaviť prevádzkovanie živnosti, a to na obdobie najmenej šiestich mesiacov.

Živnostenský register tvorí súbor týmto zákonom určených údajov o podnikateľoch, ktoré obvodné úrady zapisujú do jednotného automatizovaného informačného systému v živnostenskom podnikaní, ktorého prevádzkovateľom je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Do tohto registra sa zapisujú osobné údaje FO alebo zodpovedného zástupcu, obchodné meno a pri PO aj právna forma, IČO, miesto alebo sídlo podnikania, predmet podnikania, dátum vzniku oprávnenia, doba podnikania, pozastavenie alebo zánik podnikania a iné skutočnosti a údaje podľa osobitných predpisov.

Zápis do registra vykonáva ŽÚ a dátum zápisu je totožný s dátumom vzniku živnostenského oprávnenia. Živnostenský register sa v záujme účinného zabezpečenia ochrany údajov v informačných systémoch delí na dve časti, a to na verejnú a neverejnú časť. Do neverejnej časti, do ktorej sa zapisujú údaje majúce osobný charakter : meno, priezvisko, bydlisko, rodné číslo nemá každý právo nahliadať, prípadne z neho vyžadovať výpis. Nahliadať má každý právo len do verejnej časti.

Sprístupnenie a zasielanie údajov z registra umožňuje Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky daňovým úradom, orgánu štátnej štatistiky, príslušnému úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, orgánu centrálného registra poisťencov povinného zdravotného poistenia a Sociálnej poisťovni.

4.1.5 Živnostenská kontrola a pokuty

Živnostenský úrad vykonáva kontrolu dodržiavania povinností a podmienok stanovených zákonom. Kontrolnú činnosť vykonávajú kontrolóri s platným preukazom kontrolóra a sú oprávnení požadovať preukázanie totožnosti osôb vykonávajúcich činnosti, ktoré sú živnosťou podľa tohto zákona. Ak kontrolóri v súvislosti s kontrolou zistia skutočnosti, ktoré môžu ohroziť život, zdravie bezpečnosť osôb, životné a pracovné prostredie, spíšu o tom záznam, ktorý doručia podnikateľovi a príslušnému orgánu štátnej správy. Zároveň však kontrolóri musia zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli v súvislosti s výkonom kontroly.

Neoprávneným podnikaním sa rozumie prevádzkovanie živnosti bez oprávnenia. FO alebo PO, ktorá prevádzkuje činnosť, ktorá je predmetom voľnej živnosti, živnostenský úrad uloží pokutu vo výške 1 659 €, pri činnosti, ktorá je predmetom remeselnej alebo viazanej živnosti, pokutu do výšky 3 319 € a pri činnosti, ktorá je predmetom koncesovanej živnosti pokutu do výšky až 6 638 €.

Pri porušení iných ustanovení zákona môže ŽÚ uložiť podnikateľovi pokutu až do výšky 3 319 €, ak v prípade koncesovanej živnosti je povinný a neustanoví zodpovedného zástupcu alebo ak nedodržiava podmienky ustanovené na prevádzkovanie koncesovanej živnosti. Do výšky 1 659 € ukladá ŽÚ pokutu, ak v prípade ohlasovacej živnosti je povinný a neustanoví zodpovedného zástupcu, v prípade neohlásenia zriadenia prevádzkarne alebo ak nedodržiava zákonom stanovené podmienky. Pokutu vo výške 663 € ukladá ŽÚ za neoznámenie ustanovenia zodpovedného zástupcu, ukončenie funkcie zodpovedného zástupcu, neoznámenie zmien údajov obsiahnutých v ohlásení, neoznámenie zrušenia prevádzkarne, pri porušení povinností, alebo ak zástupca vykonáva funkciu vo viacerých prevádzkarniach. Blokované pokuty v maximálnej výške 165 € ukladajú kontrolóri na mieste za porušenie povinností a v prípade odmietania súčinnosti pri výkone kontroly môžu túto pokutu zdvojnásobiť, a to aj opakovane.

Konanie o uložení pokuty môže ŽÚ začať len do jedného roka odo dňa, keď sa o neoprávnenom podnikaní FO a PO dozvedel, najneskôr však do piatich rokov od času, keď k porušeniu došlo. Pri ukladaní pokút ŽÚ prihliada najmä na závažnosť, čas trvania alebo následky protiprávneho konania. Pokuty sú príjmom do štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

4.2 Štátna správa v živnostenskom podnikaní

Štátna správa koordinuje živnostenské podnikanie živnostenskými úradmi, ktorými sú obvodné úrady a MV SR.

Obvodné úrady vykonávajú pôsobnosť živnostenského úradu na prvom stupni, zapisujú do jednotného informačného systému v živnostenskom podnikaní informácie o podnikateľoch, ktorým vydal doklady o živnostenskom oprávnení. Obvodné úrady takisto plnia úlohu jednotného kontaktného miesta, ktorého úlohou je poskytovanie informácií o všeobecných a osobitných podmienkach prevádzkovania živnosti, postupoch vybavovania náležitostí spojených s možnosťou získania živnostenského oprávnenia, kontaktoch na orgány, ktoré sú podľa predpisov príslušné na rozhodovanie vo veciach poskytovania služieb alebo ktoré môžu ponúknuť príjemcom služieb praktickú pomoc, možnostiach prístupu k verejným registrom a všeobecne dostupných spôsoboch riešenia sporov súvisiacich s možnosťou poskytovania služieb.

MV SR ako ústredný orgán štátnej správy pre živnostenské podnikanie riadi a kontroluje výkon štátnej správy v živnostenskom podnikaní, spolupracuje s ústrednými orgánmi a inými právnickými osobami vo veciach živnostenského podnikania a pri zabezpečovaní jednotného uplatňovania právnych predpisov, zabezpečuje jednotný informačný systém v živnostenskom podnikaní a poskytuje informácie z tohto systému na požiadanie kontrolnému, inšpekčnému, dozornému alebo vyhl'adávaciemu orgánu a takisto spolupracuje so Slovenskou živnostenskou komorou.

4.3 Charakteristika okresu Nitra

Nitriansky okres sa rozprestiera na rozlohe 868 km² a má spolu 163 719 obyvateľov. Hustota osídlenia je v okrese 189 obyvateľov/km² a je prezentovaný najmä mestom Nitra, ktoré je s rozlohou 108 km² a počtom obyvateľov 82 661 piate najväčšie mesto na Slovensku. Miera nezamestnanosti v nitrianskom okrese je 8,20 %.

Nitra leží na území rozprestierajúcom sa medzi masívom Zobora, vrchmi Kalvária a Šibeničný vrch, ktoré možno považovať za časť Tribečského pohoria oddeleného riekou Nitrou od hlavného masívu. Kataster mesta meria 4083 ha, z toho zastavaná plocha 194 ha. Nadmorská výška sa pohybuje od 138 do 587 m n. m.

História mesta sa píše už do 5. storočia, kedy na toto územie prichádzali prví Slovania a už v prvej polovici 7. storočia bol zaznamenaný prvý štátny útvar – Samova ríša, ktorá bola predchodcom ďalšieho štátneho útvaru – Veľkej Moravy, ktorej jedno z centier bolo práve v Nitre. V Nitre bol postavený prvý kresťanský kostol v roku 828. Ďalšou významnou udalosťou bol príchod bratov Konštantína – Cyrila a Metoda, ktorí utvorili prvé slovanské písmo – hlaholiku a preložili prvé liturgické texty do staroslovienčiny. V rannom stredoveku mesto zažilo svoj rozkvet počas vlády Svätopluka, ktorý bol nitrianskym kniežaťom a neskôr vládca Veľkej Moravy do roku 894. Počas tohto obdobia postavili na Zobori prvý známy kláštor na Slovensku. V roku 1248 sa Nitra stala kráľovským mestom, o štyridsať rokov neskôr ale kráľ mesto a hrad daroval nitrianskym biskupom. Mesto sa dostalo do nižšej právnej kategórie, no ako biskupské sídlo a významný hrad bola i naďalej významným centrom. Ďalší rozvoj mesta bol silne ovplyvnený dvoma svetovými vojnami. Po druhej svetovej vojne nastalo obdobie búrlivého stavebného rozvoja, počas ktorého boli však zničené mnohé architektonické pamiatky. Nitra však získala mnohé školy, vedecké i kultúrne ustanovizne a stala sa centrom slovenského poľnohospodárskeho školstva, vedy a výroby.

Dnes je mesto Nitra správnym centrom nitrianskeho kraja, ktorý tvoria okresy Nitra, Komárno, Levice, Nové Zámky, Šaľa, Topoľčany a Zlaté Moravce, a je takisto centrom hospodárstva, kultúry, cirkvi a športu nitrianskeho kraja a vďaka výstavisku Agrokomplex aj medzinárodným výstavným centrom, kde sa okrem tradičnej výstavy AGROKOMPLEX poriadajú aj také veľtrhy a výstavy ako sú Autosalón, Nábytok a bývanie, Medzinárodný strojársky veľtrh, Lignumexpo a iné.

S výstavbou priemyselného parku sa dostavili aj úspechy spočívajúce v príchode investorov, a tým k vytvoreniu nových pracovných miest. Medzi najvýznamnejších investorov patrí DSS Plastics, investor z Veľkej Británie fungujúci v chemickom odvetví, ktorý sídli v Nitre a SONY Slovakia, japonský investor, taktiež sídliaci v Nitre, ktorý funguje v elektrotechnickom odvetví. Spolu s týmito dvoma veľkými investormi prišlo do priemyselného parku aj mnoho ďalších ako napríklad Visteon, Giesecke-Devrient, Keller Immobiliengesellschaft, ICS Industrial Cables Slovakia, Carnitech-Marel, Ryoka Global Europe, Daidong Slovakia, Farquell, Steep plast, Gretsch-Unitas, Promens alebo MEIKI. K najväčším a k najdlhšie pôsobiacim podnikom v nitrianskom okrese patrí jednoznačne Plastika Nitra, ktorá funguje v chemickom odvetví a nepretržite funguje už od roku 1963.

Nitra je aj mestom mladých, keďže sa tu nachádzajú dve univerzity: Univerzita Konštantína Filozofa a Slovenská poľnohospodárska univerzita, ako aj množstvo odborných stredných škôl, odborných učilíšť a gymnázií.

Dlhoročnú tradíciu má Nitra aj v oblasti kultúry, je jedno z najdôležitejších centier slovanskej vzdelanosti, kultúry a kresťanského života. Nachádza sa tu množstvo kulturných inštitúcií, z ktorých najznámejšie sú divadlo Andreja Bagara, Staré divadlo, Nitrianska galéria, Ponitiranske múzeum a v neposlednom rade Nitriansky hrad, v ktorom sa nachádza Katedrálny chrám, bazilika sv. Emeráma a Diecézna knižnica.

4.4 SWOT analýza nitrianskeho okresu

Cieľom tejto analýzy je identifikovať a popísať silné a slabé stránky okresu, ktoré pôsobia na celkový rozvoj okresu a aj na rozvoj živnostenského podnikania. Spolu so silnými a slabými stránkami sa snaží analyzovať aj príležitosti, ktoré sa vyskytujú a môžu pomôcť v rozvoji okresu ako aj živnostenského podnikania v tomto okrese, ale aj ohrozenia, ktoré môžu mať naopak negatívny vplyv.

Medzi silné stránky mesta Nitra patrí najmä dobrá geografická poloha, dobré diaľničné a železničné napojenie na hlavné mesto Bratislava a takisto aj na medzinárodné letisko. Nitra je krajským mestom, sídlom vyššieho územného celku, viacerých významných inštitúcií a organizácií, disponuje kvalifikovanou pracovnou silou, nakoľko v Nitre sú okrem dvoch vysokých škôl viaceré stredné školy a gymnáziá, čo zaručuje do budúcnosti podnikateľskému prostrediu kvalifikovanú pracovnú silu.

K ďalším silným potenciálom patrí aj existujúci silný potenciál vstupných výrobných faktorov priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, potenciál využiteľných vodných tokov, pomerne rozvinuté vidiecke osídlenie, existencia priemyselného parku, existencia využiteľných zdrojov geotermálnych vôd, veľký potenciál rozvoja cezhraničného rozvoja turistického ruchu a v neposlednom rade aj výstavisko Agrokomplex, vďaka ktorému je Nitra medzinárodným výstavným centrom.

K slabým stránkam nitrianskeho okresu patrí vysoký podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku a s tým súvisiaci prehľbujúci sa deficit prirodzeného prírastku, vysoké ceny vstupov, vysoká úroveň platobnej neschopnosti, nízka exportná schopnosť priemyselných podnikov, často meniacia legislatíva, podmienky zamestnávania nových zamestnancov a podmienky udržiavania si existujúcich zamestnancov, nedostatočná zapojenie vlastných domácich zdrojov, nedostatočné využívanie potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky, veľké zdroje plošného znečistenia. Veľmi nízke percento obcí napojených na verejnú kanalizáciu a čističku odpadových vôd je tiež jednou z najslabších stránok okresu. K najslabším stránkam nitrianskeho okresu a dlhoročným problémom je veľmi a slabé, až nedostatočné využívanie potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky.

Vhodnou príležitosťou na zvýšenie úrovne podnikateľského prostredia, atraktivity nitrianskeho okresu a v neposlednom rade kvality života v ňom, by malo byť dobudovanie rýchlostnej cesty R1, ktorou sa zlepši dostupnosť okresu a takisto aj atraktivnosť okresu pre investorov a súčasne prepojí západné Slovensko s východným. Ďalšími príležitosťami pre nitriansky okres sú napríklad aj možnosti cezhraničnej spolupráce vďaka výbornému cestnému a železničnému napojeniu nitrianskeho okresu a jeho polohe, využitie geotermálnej energie vybudovaním termálnych kúpalísk, ktoré by poskytovali relaxačno-rehabilitačné služby, využívanie prostriedkov z fondov EÚ, existencia priemyselného parku a s ním súvisiace priestorové a infraštrukturálne možnosti pre jeho rozvoj a budovanie ďalších priemyselných parkov.

K najväčším ohrozeniam nitrianskeho okresu patrí zlý demografický vývoj obyvateľstva, ktoré starne, stagnácia v zavádzaní moderných technológií, prehľbovanie zaostávania výskumu a vývoja za medzinárodnými štandardmi, nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu infraštrukturálnych projektov, slabé využívanie prostriedkov z fondov EÚ a nárast negatívneho vplyvu dopravy na životné prostredie. Veľkým problémom a hrozbou je aj vysoké finančné zaťaženie malých a stredných

podnikateľov, ktorí sú hybnou silou slovenskej ekonomiky, ktoré odrádza mnohých podnikateľov a takisto aj záujemcov o podnikanie..

4.5 Analýza živnostenského podnikania v okrese Nitra 2007-2009

Živnostenským podnikaním v nitrianskom okrese, a najmä zabezpečovaním úloh a povinností vyplývajúcim zo zákona o živnostenskom podnikaní sa zaoberá odbor živnostenského podnikania Obvodného úradu v Nitre. Ten zabezpečuje všetky úlohy a povinnosti, ktoré spadajú do kompetencií prvého stupňa správy, napr. zabezpečuje vykonávanie kontrol živnostenských subjektov, na základe ktorých môže ukladať sankcie a pokuty, vydáva preukazy a všetky údaje zapisuje do jednotného informáčného systému. Obvodný úrad plní takisto aj úlohy jednotného kontaktného miesta.

Na analýzu živnostenského podnikania v nitrianskom okrese využijeme najmä údaje a informácie získané z týchto konkrétnych aktivít Obvodného úradu v Nitre, konkrétne z odboru živnostenského podnikania a štatistického úradu SR.

4.5.1 Podnikateľské subjekty

V sledovaných rokoch 2007 a 2008 bolo registrovaných 21 387 a 22 741 podnikateľských subjektov a ich počet v roku 2009 ešte stúpol na 23 320, tzn. že každoročne tento počet stúpa, čím je zjavné, že živnostenské podnikanie má v nitrianskom okrese priaznivé podnikateľské podmienky. Z celkového počtu 23 320 podnikateľských subjektov je až 17 793 FO, čo tvorí 76,3 % všetkých subjektov a 5 527 PO, čo je 23,7 % všetkých podnikateľských subjektov, z čoho vidieť, že PO sú v menšom zastúpení, ale ako vidieť ich počet neustále každoročne stúpa, keď ešte v roku 2007 ich bolo len 4 330, o rok neskôr 4 959 a za rok 2009 sa ich počet zvýšil už na 5 527.

Počet novovzniknutých subjektov v roku 2009 bol oproti roku 2008 nižší. Zatiaľ čo v roku 2007 vzniklo oprávnenie podnikat' 1 571 FO, o rok neskôr vzniklo toto právo už 1 716 FO. V poslednom roku 2009 však toto oprávnenie získalo 1 408 FO, t.j. o 308 menej ako rok predtým, čo je pokles oproti predchádzajúcemu roku skoro o 18 %. Pri PO bol tento vývoj miernejší ale takisto klesajúci, keď za rok 2007 vzniklo toto právo 507 PO, o rok nato získalo toto oprávnenie už 609 PO, ale v roku 2009 vzniklo oprávnenie 560 PO, tzn. o 49 oprávnení menej ako rok predtým.

Klesajúci trend novovzniknutých subjektov zaznamenal aj počet FO a PO zahraničných. Zatiaľ čo v roku 2008 vzniklo oprávnenie k podnikaniu 57 FO zahraničným a 14 PO zahraničným, za rok 2009 získalo toto oprávnenie už len 27 FO zahraničných a 7 PO zahraničných, čo je o 53 % a o 50 % menej ako rok predtým.

So vznikom nových podnikateľských subjektov prichádza aj k zániku niektorých podnikateľských subjektov. V roku 2007 zaniklo právo k podnikaniu 1 350 FO a 142 PO. Nasledujúcim rokom však toto právo zaniklo 1 396 FO, čo bolo o 46 zaniknutých subjektov viac ako za rok 2007 a 61 PO, čo bolo naopak o 57 % menej ako v roku 2007. Rok 2009 zaznamenal zvýšený počet zaniknutých FO, keď ich zaniklo oproti roku 2008 o 21 % viac, až 1 690. Počet zaniknutých PO sa v porovnaní s rokom 2008 znovu znížil, až o 26 % na 45.

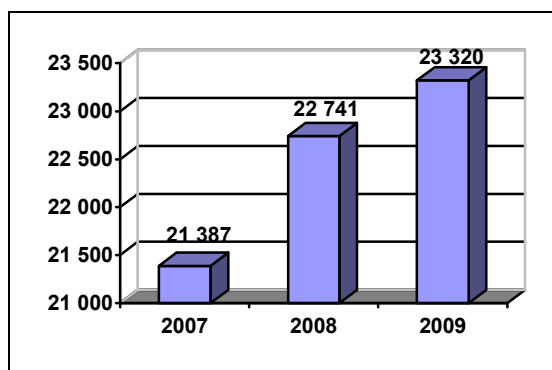
Počet zaniknutých živnostenských oprávnení mal v posledných troch sledovaných rokoch stúpajúcu tendenciu. V roku 2007 bol počet zaniknutých živnostenských oprávnení 3 870, o rok neskôr tento počet stúpol o 21 % na 4 677 a za rok 2009 tento počet znovu stúpol o ďalších 14 %, na 5 339 oprávnení. Všetky údaje k podnikateľským subjektom, ich zmene k rokom 2007, 2008 a 2009 sú poskytnuté v tabuľke č.1.

Tabuľka č. 1 Podnikateľské subjekty a živnostenské oprávnenia.

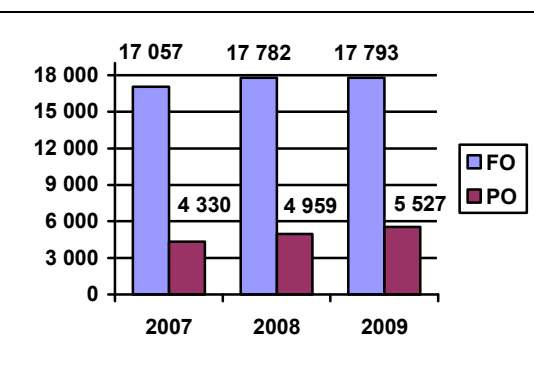
Podnikateľské subjekty a živnostenské oprávnenia	2007	2008	2009
Celkový počet podnikateľských subjektov	21 387	22 741	23 320
Z toho : fyzické osoby (FO)	17 057	17 782	17 793
právnické osoby (PO)	4 330	4 959	5 527
Počet FO SR, kt. vzniklo právo k podnikaniu	1 571	1 716	1 408
Počet FO zahraničným, kt. vzniklo právo k podnikaniu	-	57	27
Počet PO SR, kt. vzniklo právo k podnikaniu	507	609	560
Počet PO zahraničných, kt. vzniklo právo k podnikaniu	-	14	7
Počet FO, kt. zaniklo právo k podnikaniu	1 350	1 396	1 690
Počet PO, kt. zaniklo právo k podnikaniu	142	61	45
Počet živnostenských oprávnení, ktoré zanikli	3 870	4 677	5 339

Zdroj : Obvodný úrad v Nitre – Odbor živnostenského podnikania.

Graf č. 1 Podnikateľské subjekty

Graf č. 2 Počet FO a PO

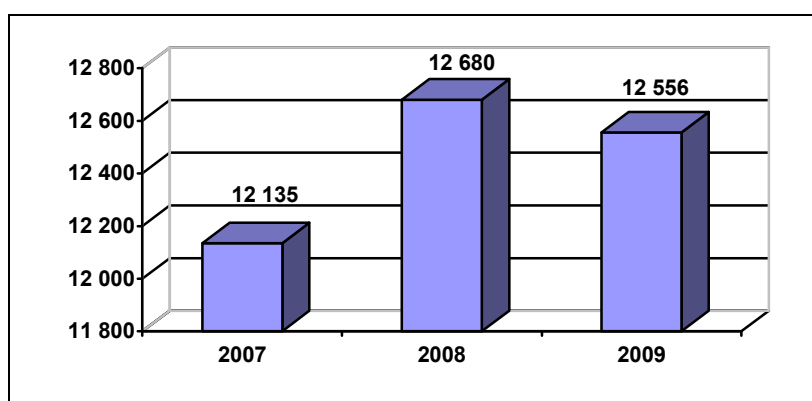

Zdroj: Obvodný úrad v Nitre – Odbor živnostenského podnikania.

4.5.1.1 Živnostenské subjekty

Živnostenské subjekty sú kľúčovým faktorom rozvoja okresu, nakoľko tvoria nenahraditeľnú úlohu najmä na tvorbe hrubého domáceho produktu a nových pracovných miest. Počet živnostenských subjektov v nitrianskom okrese v roku 2007 dosiahol 12 135, o rok neskôr stúpol tento počet na 12 680, čo bol nárast o 4,5 % oproti predchádzajúcemu roku. Za rok 2009 však tento počet mierne klesol oproti roku 2008, a to konkrétne o 114 subjektov na 12 566.

Graf č. 3 Živnostenské subjekty

Zdroj: Štatistický úrad SR.

4.5.1.2 Živnostenské subjekty podľa ekonomických činností

Kvôli sledovaniu vývoja živnostenských podnikania bol sledovaný vývoj živnostenských subjektov a ich pôsobenie v základných ekonomických oblastiach.

Jednou z prvých sledovaných oblastí bola ekonomická činnosť na úseku poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu, kde z roku 2008, kedy pôsobilo v tomto odbore 126 živnostníkov, klesol ich počet v roku 2009 na 117. V priemysle podnikalo v roku 2008 dokopy 1 819 živnostníkov, ale o rok neskôr ich bolo už o 93 menej, konkrétne 1 726. V roku 2008 podnikalo v priemyselnej výrobe 1 818 živnostníkov, čo je o 93 živnostníkov viac ako v roku 2009. Mierne stúpajúci trend zaznamenala oblasť stavebníctva, kde za rok 2008 evidovali 2 801 živnostníkov, ale o rok neskôr pôsobilo v tejto oblasti 2 829 živnostníkov. V oblasti veľkoobchodu, maloobchodu, opravy motorových vozidiel a motocyklov podnikalo za rok 2008 celkom 4 465 subjektov, zatiaľ čo v roku 2009 tento počet klesol na 4 262. Veľký nárast zaznamenala oblasť dopravy a skladovania, v ktorej za rok 2008 pôsobilo 292 živnostníkov, ale v roku 2009 bol zaznamenaný prudký, až 104 % - ný nárast živnostníkov v tejto oblasti, a ich počet dosiahol 594. Naopak, prudký pokles nastal v oblasti ubytovacích a stravovacích služieb, kde v roku 2008 z 566 živnostníkov pôsobiacich v tejto oblasti klesol ich počet v nasledujúcom roku o 44 % na 320. Mierny rast zaznamenala oblasť informácií a komunikácií, keď z 264 živnostníkov pôsobiacich v tejto oblasti v roku 2008 vzrástol tento počet v nasledujúcom roku na 292 živnostníkov. Rovnako vzrástol aj počet živnostníkov podnikajúcich v oblasti finančníctva a poisťovníctva, keď v roku 2008 ich bolo 70, ale v ďalšom roku, roku 2009, ich už bolo 94. Počet živnostníkov pôsobiacich v oblasti nehnuteľností poklesol, keď v roku 2008 ich bolo ešte 93, ale v roku 2009 ich už bolo o 5 menej, celkom 88. Mierne stúpol aj počet živnostníkov pôsobiacich v oblasti vzdelávania, z 203 živnostníkov v roku 2008 na 218 živnostníkov v roku 2009. V oblasti zdravotníctva a sociálnej pomoci nastal z roku 2008 na rok 2009 pokles živnostníkov, zo 16 na 14 živnostníkov fungujúcich v tejto oblasti. V ostatných činnostiach zaznamenali mierny nárast živnostníkov, keď v roku 2008 ich bolo 1 965 a v tom ďalšom roku, roku 2009, vzrástol ich počet na 2 012. Všetky údaje o živnostenských subjektoch za roky 2008 a 2009 sú poskytnuté v tabuľke č. 2.

Tabuľka č. 2 Živnostenské subjekty podľa ekonomických činností.

Živnostenské subjekty	2008	2009
pôsobiace v oblasti poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu	126	117
pôsobiace v oblasti priemyslu	1 819	1 726
pôsobiace v oblasti priemyselnej výroby	1 818	1 725
pôsobiace v oblasti stavebníctva	2 801	2 829
pôsobiace v oblasti veľkoobchodu, maloobchodu, opravy motorových vozidiel a motocyklov	4 465	4 262
pôsobiace v oblasti dopravy a skladovania	292	594
pôsobiace v oblasti ubytovacích a stravovacích služieb	566	320
pôsobiace v oblasti informácií a komunikácií	264	292
pôsobiace v oblasti finančníctva a poisťovníctva	70	94
pôsobiace v oblasti nehnuteľností	93	88
pôsobiace v oblasti vzdelávania	203	218
pôsobiace v oblasti zdravotníctva a sociálnej pomoci	16	14
pôsobiace v ostatných oblastiach	1 965	2 012
Živnostenské subjekty - spolu	12 680	12 566

Zdroj: Štatistický úrad SR.

4.5.2 Úsek registrácie

Úlohy tohto úseku, úseku registrácie, nespočívajú len vo vydávaní živnostenských oprávnení ale aj v zaznamenávaní všetkých zmien týkajúcich sa podnikateľských subjektov do živnostenského registra. Ide o zmeny obchodného mena, sídla spoločnosti alebo zrušenie alebo ohlásenie prevádzkarní.

Na základe rozhodnutí bolo v roku 2007 vydaných 5 108 ŽL, ale v ďalšom roku nastal veľký nárast, až o 245 %, a to na 12 513. Tento veľký nárast medzi rokmi 2007 a 2008 bol spôsobený najmä zmenou zákona, ktorá priniesla novinku, že na jeden ŽL bude pripadať maximálne jeden predmet podnikania. Za rok 2009 sa vydalo 11 563 ŽL, čo bolo o 950 menej ako v roku 2008. Koncesných listín sa v roku 2007 vydalo 118,

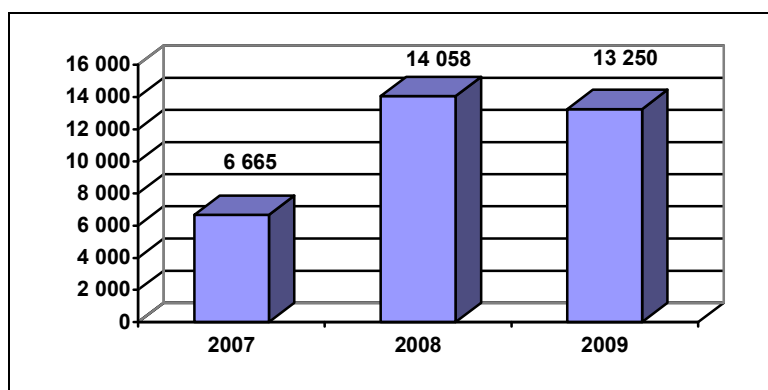
o rok nato to ich bolo 86, čo bolo o 32 menej ako predchádzajúci rok. Ich počet aj v roku 2009 klesol, keď ich bolo vydaných 82, teda o 4 menej oproti roku 2008. Za rok 2007 bolo vydaných 48 rozhodnutí o zrušení oprávnenia na vlastnú žiadosť. V roku 2008 ich počet klesol o 10 na 38 a v poslednom sledovanom roku 2009 bolo vydaných 40 rozhodnutí, tzn. o 2 viac ako v predchádzajúcom roku. Rozhodnutí o zrušení oprávnenia z úradnej moci bolo vydaných v roku 2007 dve, o rok neskôr už len jedno a za rok 2009 nebolo vydané ani jedno rozhodnutie. Klesajúci trend mali aj vydané rozhodnutia o zmene podmienok v koncesnej listine, keď v roku 2007 bolo vydaných 21 rozhodnutí, za rok 2008 ich bolo už len 14 a o rok nato bolo vydaných len 12 rozhodnutí. Mierne stúpajúcu tendenciu má počet rozhodnutí o pozastavení prevádzkovania živnosti na žiadosť, keď v roku 2007 tvoril tento počet 1367, o rok neskôr 1383, ale za rok 2009 bolo vydaných 1 550 týchto rozhodnutí, čo je o 167 viac ako v predchádzajúcom roku. Za posledné tri sledované roky sa nevydali žiadne rozhodnutia o pozastavení oprávnenia z úradnej moci ani žiadne rozhodnutia o zamietnutí žiadosti o koncesiu. Za posledné tri sledované roky sa vydalo len jediné rozhodnutie o prerušení konania, a to v roku 2007. V sledovaných rokoch sa len v jednom roku, a to v roku 2008, vydalo 9 rozhodnutí o zastavení konania. Rozhodnutie o nevzniknutí živnostenského oprávnenia v roku 2007 nebolo vydané ani jedno, o rok neskôr ich však bolo 14 a za rok 2009 boli vydané len 3 rozhodnutia. Spolu všetkých vydaných rozhodnutí bolo v roku 2007 najmenej spomedzi sledovaných rokov, a to 6665. V roku 2008 sa tento počet zvýšil o 111 % na 14 058 a v poslednom sledovanom roku 2009 poklesol tento počet na 13 250 rozhodnutí. Všetky údaje o vydaných rozhodnutiach za roky 2007, 2008 a 2009 sa nachádzajú v tabuľke č. 3.

Tabuľka č. 3 Vydané rozhodnutia.

Vydané rozhodnutia	2007	2008	2009
Živnostenský list	5 108	12 513	11 563
Koncesná listina	118	86	82
Rozhodnutie o zrušení oprávnenia na vlastnú žiadosť	48	38	40
o zrušení oprávnenia z úradnej moci	2	1	0
o zmene podmienok v koncesnej listine	21	14	12
o pozastavení prevádzkovania živnosti na žiadosť	1 367	1 383	1 550
o pozastavení oprávnenia z úradnej moci	0	0	0
o prerušení konania	1	0	0
o zastavení konania	0	9	0
o zamietnutí žiadosti o koncesiu	0	0	0
o nevzniknutí živnostenského oprávnenia (nad ohlásením)	0	14	3
Spolu - vydané rozhodnutia	6 665	14 058	13 250

Zdroj : Obvodný úrad v Nitre – Odbor živnostenského podnikania.

Graf č. 4 Vydané rozhodnutia

Zdroj : Obvodný úrad v Nitre – Odbor živnostenského podnikania.

V živnostenskom podnikaní dochádza prirodzene aj k iným úkonom, ktoré sú taktiež nevyhnutné a ktorých počet tiež nie je zanedbateľný.

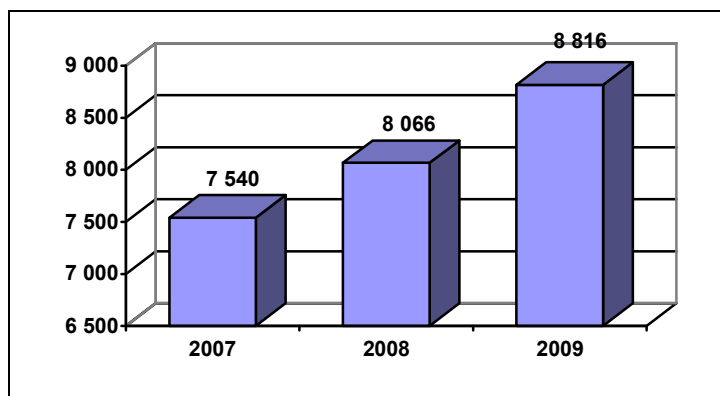
Na základe oznámenia podnikateľom dochádza k zániku živnostenského listu. V sledovaných obdobiach je vidieť každoročný nárast tohto úkonu. Zatiaľ čo v roku 2007 bolo evidovaných 1 471 týchto oznámení, o rok neskôr ich bolo už 1 549 a v poslednom sledovanom roku 2009 bolo zaevidovaných až 1 920 týchto úkonov, čo je nárast oproti roku 2008 o 24 %. Za sledované obdobia sa nezaznamenala žiadna zmena splynutím, zaznamenali sa len zmeny zlúčením, keď v roku 2007 bolo päť prípadov, o rok neskôr iba jeden a v poslednom roku 2009 boli zaznamenané štyri takéto prípady. Mnohokrát prichádza aj k úkonom alebo zmenám, ktorých vykonanie nie je podmienené rozhodnutím. Medzi tieto úkony a zmeny patria zmeny týkajúce sa konateľov alebo zástupcov, sídla prevádzky, adresy bydliska a pod. Za rok 2007 bolo vykonaných 2 712 týchto úkonov a zmien a o rok neskôr ich bolo vykonaných o 217 menej, a to 2 495. V roku 2009 bol zaznamenaný rast týchto úkonov, keď oproti predchádzajúcemu roku bolo vykonaných o 10 % viac týchto úkonov, konkrétne 2 752. Často vykonávaným úkonom je aj výpis zo živnostenského registra, keď za rok 2007 sa vykonal tento úkon 3 352 krát, v roku 2008 vzrástol tento počet o 20 %, celkom na 4 021 úkonov a v poslednom roku 2009 bol vykonaný tento úkon 4 140 krát. Celkový počet týchto úkonov mal v sledovaných rokoch každoročne stúpajúcu tendenciu, keď za rok 2007 bolo vykonaných dokopy 7 540, o rok neskôr už 8 066 a v poslednom roku 2009 až 8 816 týchto úkonov. V tabuľke č. 4 je zhrnutie údajov o počte vykonaných úkonov.

Tabuľka č. 4 Iné vykonané úkony.

Iné vykonané úkony	2007	2008	2009
Zánik ŽL na základe oznámenia podnikateľom	1 471	1 549	1 920
Zmena splynutím	0	0	0
Zmena zlúčením	5	1	4
Iná zmena, vykonaná bez rozhodnutia	2 712	2 495	2 752
Výpis zo živnostenského registra	3 352	4 021	4 140
Spolu – vykonané vybrané úkony	7 540	8 066	8 816

Zdroj : Obvodný úrad v Nitre – Odbor živnostenského podnikania.

Graf č. 5 Iné vykonané úkony

Zdroj : Obvodný úrad v Nitre – Odbor živnostenského podnikania.

Od 1. októbra 2007, na základe novelizácie živnostenského zákona, boli na Obvodných živnostenských úradoch vytvorené na celom Slovensku tzv. jednotné kontaktné miesta (JKM), ktorých úlohou nie je len vystavovanie živnostenských oprávnení, ale aj poradenstvo a poskytovanie informácií o podmienkach prevádzkovania živnosti. Prostredníctvom služieb týchto JKM, ktoré sú bezplatné, sa môže podnikateľ automaticky zaregistrovať na príslušnom daňovom úrade, v zdravotnej poisťovni a živnostenský úrad taktiež sám zabezpečí pre žiadateľa výpis z registra trestov, čím sa celý postup získavania živnostenského oprávnenia značne zjednodušil a celé vybavovanie živnosti prebieha už iba na živnostenskom úrade.

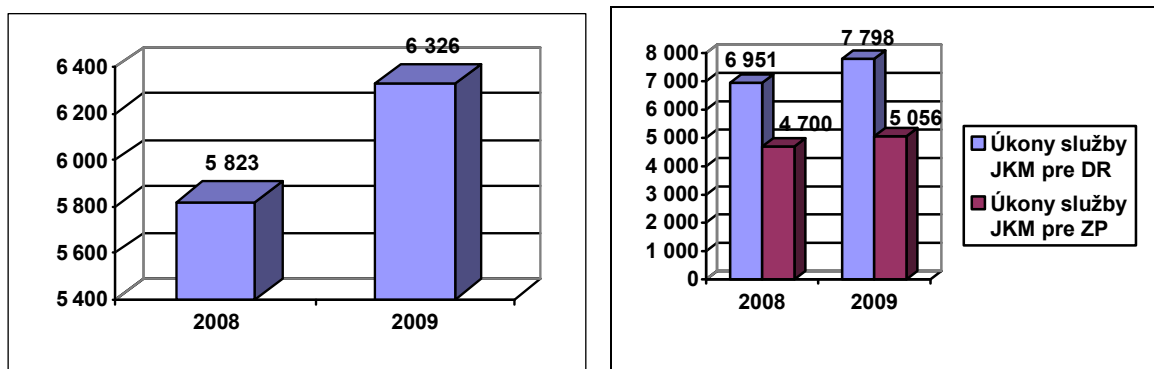
Pri začatí podnikania má tak podnikateľ možnosť obrátiť sa priamo na príslušné orgány alebo využiť ponúkané služby JKM. V Nitre sa v roku 2008 rozhodlo využiť služby JKM 5 823 subjektov, z čoho bolo 5 219 FO a 694 PO. V roku 2009 počet subjektov využívajúcich služby JKM stúpol o 503 na 6 326 subjektov, z ktorých bolo 5 525 FO a 801 PO. Veľký záujem bol zo strany podnikateľov o využívanie možnosti prihlásenia sa do systému zdravotného poistenia a daňovej registrácie cez JKM. Za rok 2008 bol celkový počet úkonov služby JKM pre daňovú registráciu 6 951 a pre zdravotné poisťovne 4 700, ale v roku 2009 bol zaznamenaný zvýšený záujem o tieto služby, keď celkový počet úkonov služby JKM pre daňovú registráciu dosiahol 7 798, čo je viac ako 12 % - ný nárast oproti predchádzajúcemu roku, a počet úkonov pre zdravotné poisťovne dosiahol počet 5 056, čo je o skoro 8 % viac ako rok predtým. Všetko tieto údaje sú uvedené v tabuľke č. 5.

Tabuľka č. 5 Služby JKM.

Služby JKM	2008	2009
Počet subjektov, kt. využili službu JKM	5 823	6 326
Z toho : fyzické osoby (FO)	5 219	5 525
právnické osoby (PO)	604	801
Celkový počet úkonov služby JKM pre daňovú registráciu	6 951	7 798
Celkový počet úkonov služby JKM pre zdravotné poisťovne	4 700	5 056

Zdroj: Obvodný úrad v Nitre – Odbor živnostenského podnikania.

Graf č. 6 Subjekty využívajúce služby JKM. Graf č. 7 Úkony JKM pre DR a ZP.

Zdroj: Obvodný úrad v Nitre – Odbor živnostenského podnikania.

4.5.3 Úsek kontroly

Výkon kontrolnej činnosti je jedným z merateľných ukazovateľov výkonu verejnej správy na úseku živnostenského podnikania a delíme ju na kontrolu vykonávanú pracovníkmi živnostenského úradu a kontrolu vykonávanú pracovníkmi špecializovaných kontrolných orgánov. Predmetom každej vykonávanej kontroly je kontrola plnenia povinností a dodržiavania podmienok ustanovených zákonom pre živnosť podnikateľmi a ich zamestnancami. Kontrolná činnosť prebieha na základe plánov kontrolnej činnosti, ktoré sa vypracúvajú na jednotlivé mesiace.

Na úseku kontroly živnostenského podnikania bolo vykonaných v roku 2009 najmenej kontrol za posledné tri sledované roky, keď sa ich vykonalo 1 101, rok

predtým ich bolo 1 505 a v roku 2007 bolo vykonaných 1493 kontrol. Z celkového počtu kontrol bolo v súčinnosti s iným kontrolným orgánom vykonaných v roku 2007 celkovo 31, o rok neskôr 21, a za rok 2009 bolo vykonaných až 48 kontrol. Počet uložených pokút v blokovom konaní má každoročne stúpajúcu tendenciu, keď v roku 2007 bolo uložených 139, o rok neskôr to už bolo 195 a v poslednom roku ich bolo ešte o sedem viac, spolu 202. Celková suma týchto uložených pokút v blokovom konaní bola v roku 2007 najnižšia, keď tieto pokuty dosiahli výšku 7 834 €, zatiaľ čo v roku 2008 naopak bola celková suma z pokút najvyššia, až 9 725 €. V roku 2009 celková suma z týchto pokút klesla oproti predchádzajúcemu roku o 452 € na 9 273 €. Výška uložených pokút vydaných rozhodnutím bola neporovnateľne vyššia v porovnaní s blokovými pokutami. V roku 2007 dosiahla táto suma maximum v porovnaní s ostatnými dvoma sledovanými rokmi, keď boli uložené pokuty vo výške až 19 468 €, zatiaľ čo v nasledujúcom roku bolo vyzbieraných na týchto pokutách už „len“ 14 937 € a za rok 2009 sa vyzbieralo na týchto pokutách 15 316 €. Všetky údaje o vykonaných kontrolách sú uvedené v tabuľke č. 6.

Tabuľka č. 6 Vykonané kontrolné akcie

Vykonané kontrolné akcie	2007	2008	2009
Počet všetkých kontrolných akcií	1 101	1 505	1 493
z toho v súčinnosti s iným kontrolným orgánom	31	21	48
Počet uložených pokút v blokovom konaní	139	195	202
Výška uložených pokút v blokovom konaní v €	7 834	9 725	9 273
Výška uložených pokút rozhodnutím vydaným v €	19 468	14 937	15 316
Spolu – výška uložených pokút v €	27 302	24 662	24 589

Zdroj: Obvodný úrad v Nitre – Odbor živnostenského podnikania.

Rozhodnutí o uložení pokuty bolo najviac v roku 2007, kedy ich bolo až 155, zatiaľ čo o rok neskôr tento počet výrazne klesol na 108 a v roku 2009 klesol ešte o šesť na 102. Počas sledovaných rokov nebola vykonaná ani jedna autoremedúra, čo je spôsob opravného prostriedku, pri ktorom správny orgán zmení svoje pôvodné rozhodnutie.

V rokoch 2007 a 2009 boli vydané len dve rozhodnutia o zastavení konania, zatiaľ čo v roku 2008 nebolo vydané žiadne rozhodnutie. Tieto údaje sú uvedené aj v tabuľke č. 7.

Tabuľka č. 7 Vydané rozhodnutia

Vydané rozhodnutia	2007	2008	2009
Rozhodnutie o uložení pokuty	155	108	102
Autoremedúra	0	0	0
Rozhodnutie o zastavení konania	2	0	2
Spolu – vydané rozhodnutia v sledovanom období	157	108	104

Zdroj: Obvodný úrad v Nitre – Odbor živnostenského podnikania.

Z iných úkonov boli vykonané predvolania na prejednanie záznamov z kontroly, v roku 2007 boli vykonané dve, o rok neskôr tri a v roku 2009 žiadne. Oznamenie o začatí správneho konania bolo vykonaných najviac v sledovanom roku 2007, kedy ich bolo až 158, v ďalších dvoch rokoch ich bolo zhodne po 110. Iných úkonov sa týkajú aj výzvy, ktorých bolo podaných v roku 2007 celkovo až 464, za rok 2008 len 183 a posledný rok bolo zaznamenaných 278 výziev, čo je oproti roku 2007 až 40% pokles. Počet dodatkov k záznamom z kontrol bolo v roku 2007 celkovo až 173, o rok neskôr 152 a za rok 2009 ich bolo 155. Celkový počet týchto ostatných úkonov sa od roku 2007, kedy ich bolo vykonaných 797, o rok neskôr len 448 až po rok 2009 znížil o 32 % na 543. Všetky údaje týkajúce sa ostatných úkonov sa nachádzajú v tabuľke č. 8.

Tabuľka č. 8 Iné úkony

Iné úkony	2007	2008	2009
Predvolanie na prejednanie záznamu z kontroly	2	3	0
Oznamenie o začatí správneho konania	158	110	110
Výzva	464	183	278
Dodatok k záznamu z kontroly	173	152	155
Spolu – iné úkony	797	448	543

Zdroj: Obvodný úrad v Nitre – Odbor živnostenského podnikania.

4.6 Príspevok na samostatne zárobkovú činnosť

Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť (SZČ) je nástrojom aktívnych opatrení na trhu práce na podporu vytvárania pracovných miest formou samozamestnania. Finančný príspevok na začatie podnikania je nenávratný a poskytuje sa z prostriedkov štátneho rozpočtu a Európskeho sociálneho fondu. Môže o neho písomne požiadať každý uchádzač o zamestnanie evidovaný na úrade práce najmenej 3 mesiace. Príspevok sa mu poskytne, ak začne a bude túto činnosť vykonávať nepretržite najmenej 2 roky.

Príspevok poskytuje ten úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, v ktorého územnom obvode sa vytvorí pracovné miesto na SZČ a poskytuje sa na úhradu nákladov s tým súvisiacich. Ak klient chce získať príspevok na SZČ musí vyplniť a podať na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny žiadosť o poskytnutie príspevku na SZČ, formulár o podnikateľskom zámere a musí absolvovať prípravu na začatie podnikania, ktorú zabezpečuje úrad.

Výška príspevku v súčasnosti dosahuje až 3 775,24 eur. Konkrétna suma pritom závisí od typu žiadateľa a od miery nezamestnanosti v okrese, v ktorom sa vytvorí miesto na SZČ. Najvyššiu sumu príspevku dostanú znevýhodnení uchádzači o prácu, ktorí sa nachádzajú v okrese s nadpriemernou mierou nezamestnanosti. Znevýhodneným uchádzačom o zamestnanie je napríklad občan vo veku do 25 rokov alebo občan nad 50 rokov, ako aj dlhodobo nezamestnaná osoba.

Príspevok musí žiadateľ použiť výlučne na začatie prevádzkovania alebo vykonávania samostatnej zárobkovej činnosti. Pokiaľ by neprevádzkoval alebo nevykonával SZČ nepretržite najmenej dva roky, t.j. ak by podnikanie ukončili skôr, je povinný vrátiť alikvotnú časť príspevku za to obdobie, počas ktorého túto činnosť nevykonával. Do evidencie úradu práce sa v prípade subjektívneho predčasného ukončenia vykonávania SZČ môže zaevidovať až po ukončení 2 rokov od jej začatia.

5 NÁVRHY A ODPORÚČANIA PRE PRAX

Okres Nitra, prezentovaný najmä mestom Nitra, má aj vďaka svojej bohatej histórii, výhodnej geografickej polohe, množstvom sídliacich inštitúcií a organizácií, a napojením na cestnú, najmä diaľničnú, železničnú dopravu a pre blízkosť medzinárodného letiska veľký podnikateľský potenciál. Potenciál tohto okresu ešte zvyšuje prítomnosť mnohých stredných alebo vysokých škôl, čo zabezpečuje do budúcnosti podnikateľskému prostrediu kvalifikovanú pracovnú silu. Je škoda, že tento potenciál nie je v súčasnej dobe naplno využívaný, preto je nevyhnutné hľadať riešenia a robiť opatrenia, ktoré napomôžu k jeho rozvoju a plnému využitiu.

Malé a stredné podnikanie sa podieľa na Slovensku významným spôsobom na tvorbe národného produktu a takisto má nezastupiteľnú úlohu v oblasti zamestnanosti, a preto je jeho fungovanie a rozvoj veľmi dôležitý aj pre nitriansky okres. Podnikateľské prostredie je negatívne ovplyvňované mnohými faktormi, ktoré sú brzdou rozvoja podnikateľského prostredia, mnohých podnikateľských subjektov, a ktoré odrádzajú mnohých záujemcov o podnikateľskú činnosť. Preto je potrebné aby sa vykonali opatrenia a zmeny, ktoré napomôžu k rozvoju a podpore podnikateľského prostredia.

Je potrebné stabilizovať právne prostredie na Slovensku a zminimalizovanie zmien zákonov. Do postupov pri vytváraní právnych predpisov je treba zahrnúť najmä dva doteraz absentujúce prvky, a to konzultácie s dotknutými subjektmi v skorom štádiu prípravy predpisov a hodnotenie dopadov navrhovaného predpisu na podnikateľské prostredie.

Veľmi potrebné je aj zavedenie vyhodnocovania skutočných dopadov prijatých predpisov s určitým časovým odstupom od ich prijatia, ako aj analýzu administratívneho zaťaženia podnikateľskej sféry vyplývajúcej z existujúcich právnych predpisov, na základe ktorej sa vyhodnotia možnosti na zníženie administratívneho zaťaženia.

Žiadúcim prvkom je aj rozšírenie pôsobnosti a agendy jednotných kontaktných miest, čím by sa umožnilo podnikateľom splniť si na týchto jednotných kontaktných miestach aj iné administratívne procedúry alebo konania.

Neodkladným krokom by malo byť aj zavedenie informatizácie štátnej a verejnej správy, pomocou ktorej by bolo možné odstrániť niekoľkonásobne sa opakujúce požiadavky na informácie, doklady a údaje podnikateľov,

Na odstránenie prekážok, ktoré zamedzujú MSP prístup k väčšiemu zapojeniu do verejného obstarávania je potrebné vytvorenie systému elektronického verejného obstarávania, do ktorého by mal verejný obstarávateľ povinnosť zverejňovať všetky verejné obstarávania formou podprahových zákaziek na jednej centrálnej webovej stránke, čím by sa postupne mohol nahradiť klasický proces verejného obstarávania, ktorým by sa zabezpečil jednoduchší prístup MSP k verejným zákazkám.

Začínajúcim podnikateľom je potrebné uľahčiť prístup k štartovaciemu kapitálu formou poskytovania zvýhodnených úverov resp. záruk, nakoľko bankový systém takýchto klientov vníma stále ako rizikových.

Pozitívnym krokom k ďalšiemu rozvoju MSP by malo byť zabezpečenie širšej dostupnosti poradenských služieb v okrese pre MSP, ktoré by poskytovali poradenstvo pre začínajúcich podnikateľov, záujemcov o podnikanie ako aj špecializované poradenstvo pre zvyšovanie konkurencieschopnosti MSP.

Ďalšou prioritou by malo byť zníženie administratívnej náročnosti, skrátenie a zjednodušenie procedúry pri získavaní a využívaní podpory pre MSP, ktoré sú najmä pri programoch financovaných zo štrukturálnych fondov neúmerne zdĺhavé a administratívne náročné.

Rozvoj podnikania, či už malého alebo stredného, je podmienený zmenou výchovno-vzdelávacieho systému na školách. Je preto potrebné zabezpečiť, aby sa výchovno-vzdelávací systém na stredných a vysokých školách, ktoré sú významným faktorom v nitrianskom okrese, ktorý je v súčasnosti nastavený najmä na prípravu zamestnancov, preorientoval na výchovu podnecujúcu mladých ľudí k prevzatiu väčšej zodpovednosti za seba aj iných spojenou dráhou podnikateľa, tzn. vychovávať absolventov stredných a vysokých škôl pripravených na samozamestnávanie prostredníctvom zvýšenia vedomostí v oblasti podnikateľskej ekonomiky, práva a v oblasti informatiky a komunikácie.

Je potrebné prijať opatrenia na zníženie administratívnej náročnosti súvisiacej so zamestnávaním a opatrenia na zníženie celkových nákladov práce znižovaním odvodov do fondov na základe komplexnej a objektívnej analýzy potrieb a možností ďalšieho znižovania odvodového zaťaženia v SR.

Nitriansky okres má mnoho nevyužitých príležitostí, ktoré môžu skvalitniť podnikateľské prostredie ale takisto aj život ľudí v tomto okrese, a preto je potrebné podporiť tieto príležitosti ako napr. rozvoj cestovného ruchu, turistiky a poľnohospodárstva sprístupnením úverov a dotácií pre efektívnejšie využitie prírodných zdrojov v okrese.

6 ZÁVER

Neodmysliteľnou súčasťou úspešne fungujúcej ekonomiky je podnikateľská činnosť. Najmä MSP tvoria ako na Slovensku, tak aj vo všetkých krajinách s rozvinutou trhovou ekonomikou neoddeliteľnú súčasť hospodárstva. Malí a strední podnikatelia, a z nich najmä tí, ktorí fungujú na základe živnostenského oprávnenia, majú v podmienkach Slovenskej republiky nenahraditeľnú úlohu, nakoľko sú stabilizujúcim prvkom hospodárskeho systému, sektorom s najväčším potenciálom rastu a rozvoj tohto sektoru je jedným zo základných predpokladov zdravého ekonomického vývoja krajiny, nakoľko produkujú viac ako polovicu hrubého domáceho produktu. Tento sektor zohráva nezastupiteľnú úlohu v oblasti zamestnanosti, nakoľko zabezpečuje pracovné príležitosti viac ako dvom tretinám aktívnej pracovnej sily.

Dôležitosť a významnosť tejto témy preto núti zaoberať sa ňou mnohých domácich aj zahraničných ľudí, novinárov, ekonómov alebo spisovateľov, ktorí ju rozoberajú dennodenne v médiách alebo vo svojich prácach a knihách, kde popisujú súčasný stav a problémy podnikania a súčasne hľadajú nové možnosti a modely úspešného podnikania.

Živnostenské podnikanie upravuje na Slovensku živnostenský zákon, ktorý definuje živnosť ako sústavnú činnosť vykonávanú samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť a za účelom dosiahnutia zisku. Každá podnikateľská činnosť je spojená s rozhodovaním – s výberom najvhodnejšej alternatívy na dosiahnutie stanoveného cieľa, s čím nesie v sebe riziko dôsledkov za toto rozhodnutie. Práve vysokú rizikovosť podnikania považujeme za akúsi deliacu čiaru medzi podnikateľským sektorom a inými sektormi, a preto je podstatné aby podnikateľ mal cieľové zameranie, čo vyplýva z dokonalého poznania stavu a vývoja trhu a takisto aby bol kreatívny k zvládnutiu rôznych situácií.

Podnikateľské prostredie zažilo v posledných rokoch ťažké obdobie, a najmä v roku 2009, kedy vrcholila hospodárska kríza, ktorá spôsobila ekonomické problémy takmer každému podnikateľovi alebo podniku. Avšak v tomto období prišlo aj k mnohým zmenám, a najmä prijatie spoločnej meny euro od 1.1.2009 pomohlo zmierniť vplyv hospodárskej krízy.

V ďalšom období je potrebné zo strany štátu podporiť podnikateľské prostredie vytvorením takých podmienok, ktoré nebudú odrádzať skúsených alebo mladých, šikovných ľudí od podnikania. Je potrebné zabezpečiť začínajúcim podnikateľom prístup k štartovaciemu kapitálu, znížiť administratívne zaťaženie, zmierniť daňové a odvodové zaťaženie, ako aj rozšíriť kompetencie a agendu existujúcim jednotným kontaktným miestam, ktoré sú zo strany podnikateľov veľmi oceňované a urýchľujú vybavovanie administratívnych záležitostí a uľahčujú začiatok podnikania.

V sledovaných rokoch 2007 – 2009 prišlo v nitrianskom okrese k miernemu nárastu podnikateľských subjektov, ale taktiež k miernemu zníženiu počtu živnostníkov. Najväčší nárast živnostníkov nastal v oblasti dopravy a skladovania, kde prišlo k nárastu o 104 %, a naopak najväčší pokles živnostníkov bolo zaznamenaných v oblasti ubytovacích a stravovacích služieb, kde nastal pokles o 44 %. Takisto nastal aj nárast v úkonoch JKM, ktoré pomáhajú podnikateľom vo vybavovaní formalít a takisto zjednodušujú začiatok podnikania. Je preto potrebné prijať opatrenia, ktoré zatraktívnia podnikateľské prostredie v okrese Nitra a napomôžu mu v jeho ďalšom rozvoji. Zo strany podnikateľov je pozitívne vnímaný príspevok na samostatne zárobkovú činnosť, ktorý pomáha najmä začínajúcim podnikateľom.

V súvislosti s rozvojom nitrianskeho okresu je potrebné, aby existujúce príležitosti a možnosti, akými sú napr. rozvoj cestovného ruchu, turistiky alebo poľnohospodárstva, ktoré môžu napomôcť v rozvoji podnikateľského prostredia, ale takisto môžu zlepšiť život ľudí v tomto okrese, boli využité aj za pomoci sprístupnenia úverov a dotácií podnikateľom a taktiež čerpaním financií z fondov EÚ.

Živnostenské podnikanie má v podmienkach Slovenskej republiky veľký význam, a preto musí byť zabezpečený jeho ďalší rozvoj. Štát musí prostredníctvom legislatívy vytvárať atraktívne podnikateľské prostredie, z ktorého budú plynúť benefity ako štátu, tak podnikateľom a v neposlednom rade aj občanom.

7 ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. CIBÁKOVÁ, V. – STRÁŽOVSKÁ, E. 1994. Podnikanie v službách a v obchode. Bratislava: SOFA, 1994. ISBN 80-85752-17-4.
2. GOZORA, V. – KRETTTER, A. 1999. Podnikateľstvo a poradenstvo v PPOK. Nitra: ES SPU Nitra, 1999. ISBN 80-7137-139-4.
3. HUTTMANOVÁ, E. 2009. Súčasný stav, možnosti podpory a rozvoja malých a stredných podnikov na Slovensku. In: Zborník vedeckých prác katedry ekonómie a ekonomiky ANNO. [online]. 2009. [cit.2010-02-13]. Dostupné na: <http://www.pulib.sk/elpub2/FM/Kotulic10/pdf_doc/11.pdf>.
4. JAZUDEKOVÁ, A. 2009. Podnikateľské minimum. Bratislava: Maradi, s.r.o., 2009. ISBN 978-80-970065-0-1.
5. KOVÁČ, M a kol. 2003. Základy malého podnikania.[online]. [cit. 2010-02-13]. Dostupné na: <<http://www.scribd.com/doc/6594144/podnikanie>>.
6. KOMPLEXNÝ BALÍK INFORMÁCIÍ PRE MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKATEĽOV. 2010. Podpora samostatnej zárobkovej činnosti. [online].[cit.2010-05-05]. Dostupné na: <<http://www.msponline.sk/content/podpora-samostatnej-z%C3%A1robkovej-%C4%8Dinnosti>>.
7. MADAJOVÁ, Zuzana. 2008. Živnostenské podnikanie v okrese Prievidza: bakalárska práca. Nitra : SPU, 2008.
8. MAGDOŠKOVÁ, Lívia. 2009. Živnostenské podnikanie v okrese Košice: bakalárska práca. Nitra : SPU, 2009.
9. NÁRODNÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ MALÉHO A STREDNÉHO PODNIKANIA. 2010. Stav malého a stredného podnikania.[online]. [cit.2010-02-13]. Dostupné na: <http://www.narmsp.sk/mediafiles//Publikacie/Stav_MSP_2008.pdf>.
10. NÁRODNÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ MALÉHO A STREDNÉHO PODNIKANIA. 2010. Živnostníci a podnikateľské prostredie v SR.[online]. [cit.2010-02-13].Dostupné na: <http://www.nadsme.proxia.sk/mediafiles//Publikacie/Zivnostnici_vyskum_2006.pdf>.

-
11. NITRIANSKA INVESTIČNÁ. 2010. Mesto Nitra. [online]. [cit. 2010-04-15].
Dostupné na: <http://www.nitrianskainvesticna.sk/ni_site/index.php?option=com_content&task=view&id=2&Itemid=3>.
 12. SARIO, SLOVENSKÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ INVESTÍCIÍ
A OBCHODU. 2010. Nitriansky kraj. [online]. [cit. 2010-05-10]. Dostupné na:
<<http://www.sario.sk/?nitriansky-kraj>>.
 13. SEDLÁK, M. a kol. 1992. Podnikové hospodárstvo. Bratislava: Alfa, 1992.
ISBN 80-05-01108-3.
 14. SEDLÁK, M a kol. 1995. Podniková ekonomika. Bratislava: Elita, 1995.
ISBN 80-85323-73-7.
 15. SLOVAK ASSOCIATION FOR BUSINESS ASSISTANCE. 2010.
Nitriansky kraj. [online]. [cit. 2010-05-05]. Dostupné na:
<http://www.skaba.sk/index.fcgi?lang=sk&pageset_id=8000>.
 16. SLOVENSKÝ ŽIVNOSTENSKÝ ZVÄZ. 2010. Živnostenský úrad-JKM.
[online]. [cit. 2010-08-04]. Dostupné na: <<http://www.szz.sk/szz/pages/8EivnostenskFD-FArad-jkm.php>>.
 17. SYNEK, M. 1990. Základy podnikovej ekonomiky. Praha: Aleko 1990.
ISBN 80-85341-00-X.
 18. ŠTATISTICKÉ VÝKAZY: Obvodný úrad Nitra – Odbor živnostenského
podnikania,
Štatistický úrad SR.
 19. ZÁKON č. 513/1991 Zb. – Obchodný zákonník, v znení neskorších predpisov.
 20. ZÁKON č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších
predpisov.
 21. ŽIVNOSTENSKÝ ÚRAD. 2010. Správne poplatky na úseku živnostenského
podnikania. [online]. [cit. 2010-05-08]. Dostupné na: <<http://www.minv.sk/?zivnostenske-podnikanie&subor=21276>>.
 22. www.nitra.sk
 23. www.statistics.sk

8 Prílohy

Príloha č.1 Správne poplatky na úseku živnostenského podnikania

Vydanie živnostenského listu	
1. na voľnú živnosť	3,- €
2. na remeselnú živnosť alebo viazanú živnosť	16,5 €
Vydanie koncesnej listiny	33,- €
Výpis zo živnostenského registra za jedného podnikateľa	3,- €
Vydanie náhradného živnostenského listu alebo koncesnej listiny náhradou za stratený, zničený, poškodený alebo odcudzený živnostenský list alebo koncesnú listinu	3,- €
Vydanie povolenia na vykonávanie funkcie zodpovedného zástupcu vo viac ako jednej prevádzkarni	6,5 €
Za vykonanie zmien v živnostenskom liste a zmien v koncesnej listine	3,- €
Vydanie rozhodnutia o zrušení živnostenského oprávnenia na jednu alebo viac živností	4,5 €
Pozastavenie prevádzkovania živnosti alebo zmena pozastavenia prevádzkovania živnosti	6,5 €
Vydanie osvedčenia o vykonaní kvalifikačnej skúšky pred skúšobnou komisiou podľa osobitného predpisu	6,5 €
Vydanie osvedčenia o splnení podmienok odbornej praxe	6,5 €
Vydanie rozhodnutia o uznaní odbornej praxe	16,5 €
Vydanie rozhodnutia o uznaní odbornej kvalifikácie občana členského štátu Európskej únie alebo štátu, ktorý je zmluvnou stranou dohody o Európskom hospodárskom priestore, a Švajčiarskej konfederácie na účely prevádzkovania živnosti v Slovenskej republike	99,5 €
Vydanie potvrdenia o tom, že v živnostenskom registri nie je zápis	3,- €
